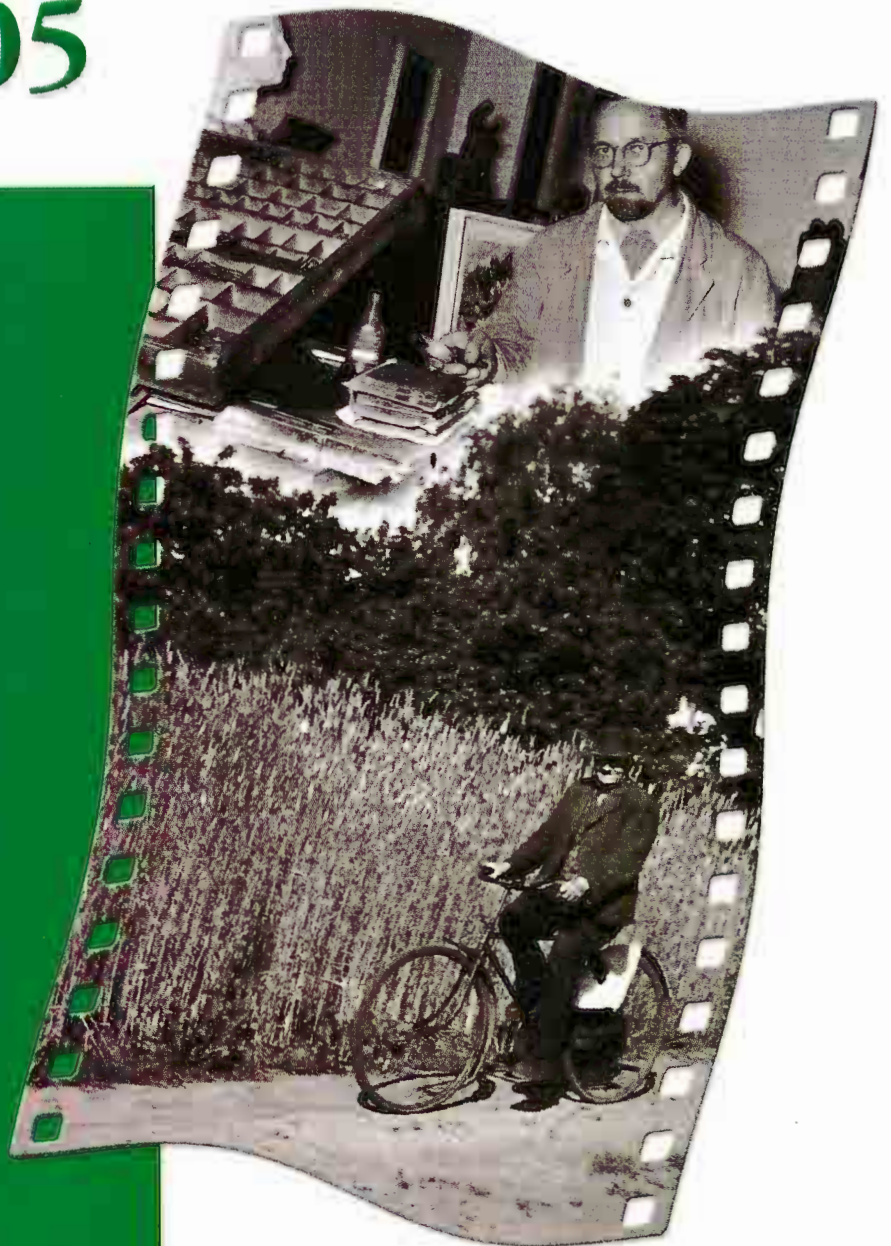

HORSENS- HAMMER ÅRBOG 2005

William Jessen fortæller om en tur til Hammer Bakker

Af William Jessen, 1933

Mens Aalborgdamperen sagte glider op gennem Limfjorden til Aalborg ser vi udover Vendsyssels aabne Land, men inden Øjet naar ret langt ud, standser det ved nogle mørke og alvorlige Bakker Nord for Vodskov, disse hedder Hammer Bakker og er vor Rejses Maal.

Fra Aalborg tager vi med Toget over Limfjordsbroen til Nørre-Sundby og fortsætter endnu ca. 1 Mil Nord paa til Stationsbyen Vodskov. – Her opholder vi os ikke længe; thi Bakkerne med de gamle Hulveje, som er mørke, dystre og uigennemtrængelige af Løv- og Lyngbevoksning, Gravhøjene som hæver sig mod Himlen og Skoven og Granplantagerne med sagtmødige Fuglefløjt kalder på os. Længe varer det ikke før man staar i de smukkeste Omgivelser (Vejen til Hammer Bakker). Og selv om Dagen er varm og Ranslen er tung, saa føler man dog Velvære ved Stedet, og dette er ikke blot Bevidstheden om, at man gaar ind til nogle Dages dejlig ferie, borte fra Hverdagslivet. – Nej Stilheden og Stemningen giver det hele Landskab et højtideligt Præg, der virker roligt og samlende paa en.

Vi vandrer ad stærkt sandede Veje og Stier, som snor sig ud og ind mellem Gyvelen og Lyngen, og hist og her kravler smaa forblæste Bøgetræer hen over Lynghøjene, man lugter Tørverøgen, og en fattig, lille Hytte, hvor Taget ligesom skyder Ryg mod den stærke Vestenvind kommer til Syne bag Bakken.

Hammer Bakker er selvsagt ikke stedet, hvor den fede, gode Jord har lokket Bønderne til sig, – her har Folk bosat sig, taget til takke med den magre Jord og alligevel ved Nøjsomhed følt sig tilfreds ved Tilværelsen. Andre har ladet sig lokke bort igen, enten til bedre Jord eller til Industrien i Byerne. Paa sine Vandringer her i Bakkerne støder man meget ofte paa grønne Pletter i den lyngbe-

voksede Jord, disse er Rester af forladte Husmandssteder (ca. 40 i alt), som fortæller ved sin Beplantning af Frugtbuske og Lætræer, hvor hyggeligt Bakkefolket boede her i Læ for Vestenvinden. Flere har holdt tappert ud og er glade og lykkelige for, hvad de har skabt her. Rørende var det at besøge den gamle 80-aarige Gjølbo-Karen i sit faldefærdige Hus, her sad hun i sit forfaldne Sted med Bibelen og Kaffekoppen foran sig, og med Bekymring talte hun til os om sit forfaldne Jordlod, der voksede til med Lyng igen, hun magtede det ikke mere. Sønnen tog sig af hende og den gamle Hytte under Springbakken blev revet ned, men Gjølbo-Karen trivedes ikke i andre Omgivelser og døde kort efter. Tilbage staar nu kun en sodet Rest af Skorstenen.

Gjølbo-Karen.

Et andet Hus, der ogsaa er værd at besøge er Vild-Stines gamle Hus, som nu er beboet af hendes Søn Poul Madsen og hans svagelige Kone med fire Børn. Trods Sygdom og smaa Kaar er der her alligevel skabt et Hjem ved Nøjsomhed og Flid. Fru Madsen, der lukker os ind, smiler lykkeligt og byder os indenfor at se hendes nyistandsatte Stue med stampet Lergulv overstrøet med rent, hvidt Sand. Af en Tapetprøvebog har hun tapetseret Vægge og Loft, og hun finder trods lidet Harmoni i Farvesammensætningen det hele Arrangement saare skønt. – Hun kalder med Stolthed sine to smaa, søde Piger frem, der genert gemmer sig for os. Hun viser os, hvad hun nøjsommeligt har sammensyet af aflagt Tøj. – Vi mærker hos hende en større Tilfredshed ved alt, end hvad man mærker hos Købstadskvinden. Idet vi gaar herfra kommer vi til at tænke paa Ch. Gandrups Linier, at Lykken er Nøjsomheds rige Broder. – Mon ikke her var noget at lære for dem, der endnu lever i Luksus blandt Storbyens Befolkning.

Flere betydelige Kunstnere har indrettet sig et Hjem, der i den ophøjede Ensomhed og Ro, thi her er noget, baade for Maleren, Billedhuggeren og Digteren, her henter de nye Impulser fra et stærkt, alvorligt og vildt bølgende Bakkeland med de nøjsomme Beboere.

Hammer Bakkers ejendommelige og ofte melankolske Skønhed vil betage og drage enhver, der engang har færdedes her, og man vil altid længes efter at vende tilbage. Thøger Larsen har skrevet et Digt om Hammer Bakker, hvori han i Slutningen betegnende udtrykker sig:

*Smaa synkende Huse i dybe Læ
ved et ensomt Træ
smaa Gaarde med Længerne halvt i Knæ –*

*de laa og krykked ved Vejene der
langs Krat og Kær
i Solens Brand og Maanens Skær.*

*Smaa pjaltede Børn med aarvaagene Blik.
Udlængsel fik ved Synet af dem, der paa Vejen gik.
Og naar de som voksne var naaede frem
fra Bakkernes Gem,
de længtes med Taarer ad Vejene hjem.*

William Jessen i sit atelier.

Artiklen er fra bladet Morgenrøden Nr. 24. (Aargangenes Nr. 2). Februar 1933.

Bladet er trykt i William Jessens Bogtrykkeri Kbh. K. Han boede dengang St. Regnegade 26, Kbhvn. K. Tlf. Palæ 3610.

Senere flyttede han til Vodskov, Byvejen 20, hvor han i sit atelier virkede som billedhugger og kunstmaler.

Paa vandring i Hammer Bakker

Af N.C. Ælkær

For 70 aar siden gik jeg som 5-aarig dreng paa jagt i de lyngbevokste bakker, mit jagtudstyr var en flitsbue og trofast fulgt af vor huskat; det har nok været et komisk syn, men et udslag af urinstinktet fra tidernes morgen: Jagtglæden og færden i naturen.

Hammer Bakker var dengang bevokset med lyng og med smaa grupper af bøgepurrer, stærkt forblæste, de holdt livet, var forkrøblede, fordi der var for lidt næring i jorden. Ind mellem de høje bakker var der opdyrkede arealer, som i fold ikke gav stort mere, end der var saaet. Beboernes livsvilkaar var at sammenligne med de forkrøblede bøge.

Da var det i 1882, at godsejer Harald Branth til Sønder Elkær, den bekendte kvægopdrætter, der modtog kongepremien paa et landsskue, der deltog i krigen i 1864 som løjtnant ved dragonerne og igen meldte sig som ritmester frivilligt i 1914, tog initiativet og købte ca. 500 tdr. land af bakkerne og lod dem beplante, en gerning, han fik megen glæde af. Harald Branth var en personlighed, handlekraftig og dygtig og i besiddelse af en nobel og fin karakter, som satte sig et smukt minde ved beplantningen af det store areal, som nu er værdifuld skov.

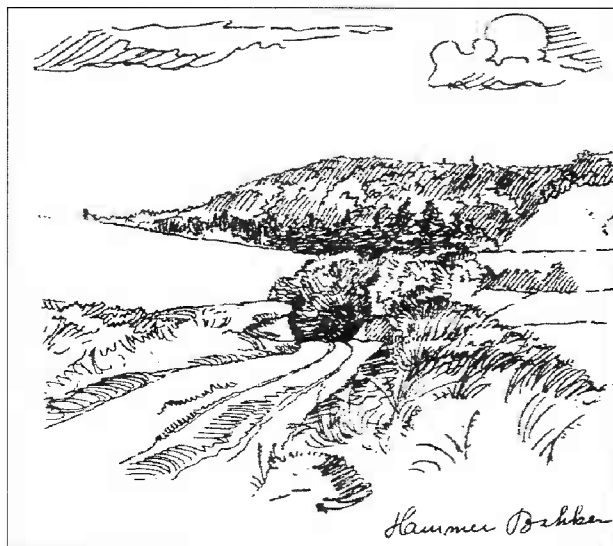
I sommeren 1960 besluttede min kone og jeg, under vores ferie i Vendsyssel, at vi ville tage en travetur i bakkerne, og det blev en oplevelse.

Vi startede ved kirken, hvor vi lagde blomster paa mine forældres grave, min fader var plantør ved Branths plantage i 35 aar og oplevede en lykkelig gerning sammen med Harald Branth i disse mange aar. Min fader sprudlede af liv og foretagelse, var om sommeren oppe kl. 5 om morgenen og i virksomhed hele dagen til sen aften. Vi havde en ret stor planteskole, som ikke alene var selvforsynende med planter til plantagen, men

ogsaa havde et stort salg af planter til omegnens plantningsforeninger. Naar jeg nu ser de mange læplantninger der paa egnen, tænker jeg paa, at jeg maaske har været med til at pleje om dem som ganske smaa. Min moder var en god støtte, flittig og med gode evner; da hun var over 80 aar, skrev hun som en ung pige sirlig og smukt og fejlfrit dansk. Alt, hvad hun saa, kunne hendes hænder lave, og de blev ikke sparet, og det er faa, der har haft saa lykkelig en barndom som jeg, og barn-doms minderne væltede ind over mig under traveturen.

Hvor før lyngen havde behersket vegetationen, var der nu skov, de fleste graner var nu hugget væk i de ældste afdelinger og ny plantning var foretaget. Plantagen har skiftet ejer flere gange, men efter dette kulturarbejde at dømme, der er foretaget med plantning af de træarter, som erfaringen har vist kan trives, vil jeg tro, at det er den rigtige ejer, som nu er kommet til.

Time efter time gik vi rundt paa alle de fra barndommen kendte steder. Jo mere vi gik, jo mere forbavsedes jeg over den vækst, der var sket med træerne. Da plantningen udførtes, var det i rødgran, bjergfyr og en del ædelgran og det viste sig nu, at ædelgranen med sin pælerod, der gaar dybt i jorden, havde fundet værdifuld næring længere nede, havde naaet en imponerende størrelse baade i højden og tykkelsen og der fandtes mange med et

kubikindhold paa op mod 2 kbm. med en krone, frisk og kraftig, som stadig giver en god tilvækst. Rødgranerne med deres skiverod havde ikke naaet at komme saa dybt i jorden og kunne ikke klare sig mod ædelgranen, men havde en størrelse, der langt oversteg mine forventninger.

Der havde i mange aar været savværk i plantagen, der oparbejder Tømmer og brædder af årets Hugst, der foretages, saa udnyttelsen af værdierne bliver effektiv. Det, jeg særlig beundrede under turen, var de nye plantninger, der var anlagt under de ældre træer, der snart maa falde for øksen. Der var med traktor pløjet og gruppet mellem de gamle træerækker og plantet forskellige træsorter, hvor ædelgranerne ville blive bestandstræ. Ved plantning af ædelgranen »Normanniane«, der stammer fra Kaukasus, som det i en aarrække har været vanskeligt at faa frøet af udført fra Rusland, men som nu er begyndt at komme igen, skabes der her muligheder for gode indtægter ikke alene, at der vokser en værdifuld træbestand op, men ogsaa, at der i den unge alder kan hugges mange juletræer, der er meget efterspurgt baade herhjemme og i udlandet.

I det stærkt bakkede terræn, der nu er bevokset med træer, aabner der sig næsten for hvert skridt nye skønhedsindtryk. Guldsmedene svæver rundt i al deres skinnende glans, græshopperne springer for benene af os og skovduerne kurrer i de høje graner, det giver en fredfyldt stemning, saa sindet er modtageligt for alt det skønne, vi ser.

Vi kom nu til Røverdalen, granerne der var 30 m. høje og meget tykke; i kanten af dalen, højt oppe gik den gamle kongevej, dens belægning, hvis man kan kalde det saa, var kun sand, hvor vognhjulene skar dybt ned, det var ikke rart at være hest eller stud der. For 70 aar siden kunne gamle mennesker fortælle, at der for længst havde været en røverbande, der havde sin hule i dalen, deraf navnet. Røverne havde saa en snor spændt over op ad den høje bakke og op over kongevejen, naar saa klokken ringede nede i røverhulen, fik røverne travlt, men det har ikke været muligt at skaffe oplysning

ger om bestemte tildragelser derom. Jeg husker, da dalen blev beplantet, blev det undersøgt, hvor hulen muligvis havde været, men det var resultatløst.

I nærheden af Røverdalen var en dal, der kaldtes Ørnedalen, en smuk plet med mange bøge blandt granerne. For 65 aar siden blev der afholdt en klapjagt, denne saat var den sidste paa dagen, der kom en ræv til herredsfogeden, der skød og erklærede den for stærkt anskudt, men ingen kunne finde den. Om natten drømte jeg, at ræven laa 50 m. fra herredsfogedens plads i nogle forkrøblede bøgepurrer, straks om morgenen gik jeg lige op til stedet, og der laa ræven og var død.

Overfor Ørnedalen i nærheden af omtalte kongevej laa Ørnedalshuset, der havde nogle tønder land med landbrug. Det var beboet af »den stuer svensker«, som drev sit landbrug godt. Det er nu et veldrevet landbrug med traktor og stor alsidig besætning. Den stuer svensker var ikke fanatisk afholdsmand og havde ofte en mægtig bjørn at trækkes med, han brølede da af sine lungers fulde kraft: »Her kommer ørnen«. Han kørte i mange aar med en stud, men fik saa i stedet anskaffet en hest, den ville baade bide og slaa, den var farlig at komme i nærheden af, men svenskeren kunne ordne den. Naar han havde en blæser paa, kunne han gøre alt ved den, f.eks. kravlede han paa alle fire ind under bugen paa den for at vise sin magt over det hidsige dyr.

Naar vi tænker paa bakkernes udseende for 70 aar siden og ser paa den udvikling, der er sket og stadig sker, fyldes man med beundring for den gerning, der er udøvet. Arealet paa de 500 tdr. land er af den nye ejer udvidet ved køb af jord, saa det nærmer sig 1000 tdr. land. Det bliver en smuk opgave at oparbejde skov paa disse arealer, selv om der er pæne indtægter af den eksisterende skov, vil det ikke give overskud i mange aar paa grund af de store omhyggelige kulturarbejder, der foretages.

Før beplantningen var kampen for det daglige brød haard, som Hostrup skriver: Gold er den jord, som lyngen bær, guldhøst ikke der vanker.

Det maate beboerne i bakkerne erfare, men deres flid holdt dem oppe.

Vendelboerne kan stille sig skeptiske og vurderende over det nye, de møder, enten det er mennesker eller idéer, men har man først deres venskab, gælder det for livet, trofastheden er deres særkende.

Ser vi en del aar ud i fremtiden, vil den golde jord give guldhøst, der vil være store værdier i skoven, der vil give arbejde til mange hænder, og den glæde, vi har opnaaet ved vandringen, vil der være mange, der kan opnaa ved at se dette kulturarbejde, der er udført gennem mange aar i en af naturen rigt udstyret egn og som har været med til at gøre vores land rigere.

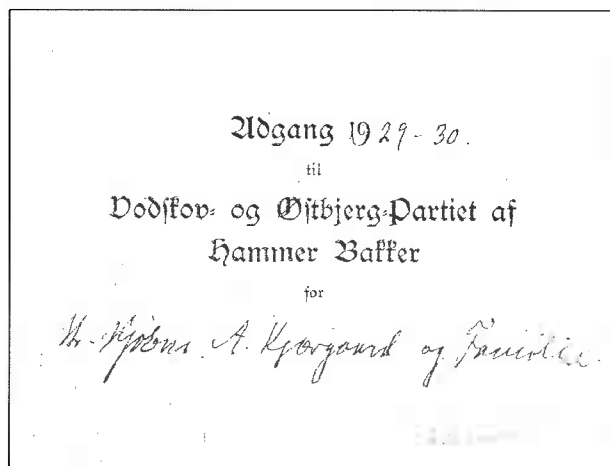
Martin Holm fortæller

Tanker, Martin Holm har skrevet ned og medbragt til møde på afdeling L.II i forbindelse med navngivning af boafdelingerne, fredag den 22. februar 1980.

Når man har læst bogen om Hammer Bakker og ligeledes Sagfører Sigerslet, så står man forundret og tænker, hvad er dog dette for noget? Man fristes til at kalde dem dagen og natten. Hvad er det dog, som taler i dem begge, er det livets ondskab eller løgnens fader, der har været i strid med lysets fader.

Manden i Hammer Bakker kender vi, også Hedin, som skrev bogen. Han kom i mit hjem og fik en kop kaffe. Han var apoteker og sendte Far nogle urter for gigt, samtidig kom han i samme brev en regning til mig på 10 kr. Vi havde fået medicin og på grund af fattigdom var regningen ikke blevet betalt, det er den for resten aldrig blevet...

Adgangskort til Hammer Bakker 1929-30.

For købmand A. Kjærsgaard og familie.
Stemplet: Sagfører A. Olesen, Nørresundby.

Men hvem er Sigerslet, er det sagfører Olesen, og hvad skabte dette had, som lyser ud af denne bog? Måske kan der fortælles lidt her om Thomas Olesen. Han boede i Kavalersfløjen på Møgelbjerg. Hans bil stod nede ved gartnerboligen, den ville sagføreren ikke have ved villaen. Thomas Olesen boede senere i Løkken i et af sagføreren's huse, og det var medens han boede der, følgende hændelse fandt sted. Sagføreren ville ud at køre og kom det på følgende måde: Alle sagføreren's husmænd og daglejere skulle en tur op til Løkken og have en fridag. Aage Ersted, som var vognmand, havde en lastbil, som kunne laves til personbil ved at sætte bænke i begge sider. Jeg var lige kommet hjem fra en sejltur, og sagføreren sagde til Far: »Martin skal med«.

Vi havde en dejlig dag, vi fik kaffe på hotel, gik en tur til stranden og tilbage til hotellet, hvor vi fik koteletter. Thomas Olesen skulle underholde og der var trykte sange. »Jeg elsker de grønne lunde« var en af dem. Så fortalte Thomas om to mænd, der fulgtes til marked. Den ene, som havde en ko, gik og fik ondt af den anden. Da ser de begge en tudse, som kom kravlende op af grøften, og han som ejer koen siger: »Hvis du vil æde den tudse, får du min ko«. Den anden så først på koen, så på tudsen, han

greb den og puttede den hurtigt i munden. Thomas lavede knaselyd med tænderne, så det lød, som om han spiste tudsen, og fortalte videre. Da frøen var sunket fik manden rebet og koen var hans.

Da de nu fortsatte ud af vejen, så den nye koejer hvor ked af det hans ven var, og de var virkelig gode venner, så han blev også ked af det. Da ser de endnu en tudse og koejeren siger så: »Hvis du vil æde denne tudse, får du din ko igen«. Atter knasede Thomas med tænderne og tudsen kom ned, medens koen atter skiftede ejer...

Da de så have gået en tid igen, sagde den ene til den anden: »Jens, hva' for åd vi de to todser?«.

Vi morede os alle, men nu kommer det mærkelige. Sagføreren bød os farvel, og vi takkede ham, og Thomas gik ud til sit hjem. Da han kom derud, stod alle hans møbler udenfor. Sagføreren havde sendt to mænd derhen, medens vi spiste. De havde ryddet alt ud; og døren var låset.

Det var, tror jeg, hvad der gav stødet til bogen »Sagfører Sigerslet«. Engang rejste nogle folk i tog sammen med Thomas, og de spurgte om det var sagfører Olesen, han mente med bogen. Thomas svarede benægtende og udtalte at bogen var en roman. Men når man læser bogen, og har boet i gartnerboligen hele sin barndom, da undres man, for fuld af løgn er den, og man aner tydeligt menneskers ondskab i den. Jeg tror ikke, at fru Vige som han kalder Dige, har haft spor med fars opsigelse at gøre, for ganske vist kendte vi hende, men hun kom aldrig hos os. Hun hilste, når hun kom forbi.

Nej, det var Johanne Olesen, sagførerens søster, der hjalp Far, for hun vidste, at Far var god. Hun lyttede ved døre, når en vis mand, der ville have Far af vejen og selv ind i gartnerboligen, var på besøg. Johanne Olesen fortalte Far, at det var løgn, hvad manden sagde, og sagføreren opdagede, at hun havde ret.

Far havde, da han fik sin opsigelse, set på et hus i Gaaser, der ville han drive gartneri og fiske, og han havde været i banken og fået det ordnet, så han

kunne låne de penge, han havde brug for. Da kom sagføreren og sagde, at han ikke skulle flytte, for han kunne ikke undværes, og det med hushandelen ville sagføreren ordne. Jeg fulgtes en gang senere med fars konkurrent til Nørresundby og fik ham gjort begribeligt, at han ikke behøvede at forklare sig, for Johanne Olesen havde fortalt os alt om hans besøg på Møgelbjerg.

Så var der den hundebegravelse.

Far vidste, at sagføreren stod skjult og så til. Så sagde Far: »Ja, det er ikke for dig, hund, jeg taler, det er for din herre. Du var en god hund, nu må du hvile dig, sov godt«. Da graven var dækket, kom sagføreren frem og sagde til Far, at han kunne gå ned til skrædderen og få syet et sæt tøj, det ville sagføreren betale.

En anden ting skal fortælles. Jeg skulle tit gå med hans bud til folkene ude i bakkerne. Det var ikke altid, de var glade for mit besøg. Det hændte også engang at én påstod, at jeg ikke havde været der. Sagføreren blev vred og kaldte mig en led dreng. Da sagde Far: »De behøver ikke at skælde ud på Martin, spørg hellere Johan. Martin har gået som han skulle«. Johan blev spurgt, og måtte indrømme, at han havde løjet. Dagen efter fik jeg en krone af sagføreren, og han roste mig.

Når jeg som ung kom hjem på besøg, kaldte han tit på mig for at høre, om jeg havde det godt. Jeg var på det tidspunkt ude at sejle og han spurgte interesseret til mit arbejde.

En gang jeg kørte tur sammen med overlæge Vad til Vrendsted, talte vi om alt, hvad sagføreren havde ladet bygge, og jeg omtalte, at sagføreren havde skyld for at være en hård mand, da svarede overlæge Vad: »Jeg skal ikke dømme sagfører Olesen, det lader jeg Vor Herre om«. Ja, hvem kan dømme sagføreren? Den, som er ren, kan kaste den første sten.

Hvad skete der, da han opkøbte bakkerne. De, som boede der, var meget fattige. Mange af dem flyttede til Nørresundby, hvor de fik arbejde enten

i kridtgraven eller på cementfabrikken. Der var arbejde nok, og det var et syn, når man så dem hænge på siden af skrænten i et reb og hugge kridt løs. Dette kridt væltede så ned i tipvogne, som blev kørt til fabrikken.

Da de samme folk boede i Brødland hakkede de grus eller gravede huller til plantning af grantræer.

Folkene fra bakkerne var nogle hårde karle, de kunne sidde og spille kort i dagevis, medens de drak kaffepunche. Min bedstefar hed Niels Hartrup, han hentede ti pletter brændevin i en lerdunk. Han stak et reb igennem hanken og så i en sæk på nakken. Når nabokonen så ham gå, råbte hun: »Nå, ská do så á 'ste me 'di' gris«.

Min bedstefars hus fik sagføreren for et glas portvin. Min far sagde i den anledning: »A vil' dena-nemig ha' jíén ham en flask' brøjvin«. De flyttede så til et lille hus ved siden af Rærup brugsforening, men de kunne ikke klare sig. Bedstefar lå i sengen i syv år, men da boede de hos mor og far i Gartnerhuset på Møgelbjerg.

Engang var statsminister Stauning på besøg hos sagfører Olesen, og da fortalte sagføreren om et

hus, han havde fået af en gammel kone for et par briller. Hertil svarede Stauning: »Vær glad for, at De ikke først gav hende brillerne«.

Der kunne fortælles mange træk fra Brødland. Jeg er født der. Bedstefars hus findes der intet billede af, men engang jeg var på besøg hos Karl Nielsen i Gl. Vraa, gav han mig en skitse og spurgte, om jeg kunne kende det? Ja, det ligner mit barndomshjem. Min kone malede det på en tallerken, og nu hænger det i vor stue. Karl Nielsen havde en stor stabel skitser af alle de gamle huse i bakkerne, det var morsomt at se dem igen. Jeg besøgte ham flere gange på sygehuset i Brønderslev, og da jeg besøgte ham sidste gang, forærede han mig en gammel klokke, som jeg altid har syntes godt om. En af dem i en glaskuppel, hvor fire kugler drejer frem og tilbage. Jeg har haft den hos urmager, men den er slidt op og kan ikke repareres, nu står den som souvenir.

*Renskrivet af Inger Madsen, Vodskov,
den 9. april 1980.*

Aalborg Amtstidendes kronik, 8. april 1945

Sagfører Olesen, som han virkelig var

Af Fritz Koopmann

Politifuldmægtig Fritz Koopmann, Aarhus protesterer i Kroniken imod det Billede af Sagfører Olesen, som Th. Olesen Løkken har givet i sin bog »Sagfører Sigersleth«. Politifuldmægtigen anfører en række personlige Træk om Sagfører Olesen, som han gennem Fuldmægtigvirksomhed paa Olesens Kontor kendte særdeles godt.

Et af kendetegnene paa en betydelig Mand er hans Evne til at gøre varigt Indtryk paa de Mennesker, han møder, skriver en engelsk Forfatter i en Artikel om Joseph Chamberlain. Denne evne havde sagfører Olesen i Nørresundby indenfor det Omraade, i hvilket han havde sit Virkefelt, dvs. det meste af Vendsyssel.

Jeg havde Lejlighed til at konstatere dette under et Besøg i Aalborg for nylig. Anekdoter om Olesen huskes stadig indenfor min Bekendtskabskreds, og man kan endnu diskutere ham, saaledes som man gjorde det for et Par og tyve Aar siden, da jeg i et Aars Tid var Fuldmægtig paa hans Kontor.

Olesens særprægede Personlighed og den ejendommelige Magtstilling, han indtog i sin By, kunde i og for sig være et fortræffeligt Grundlag for en Biografi eller en Roman, og hvis Stoffet var blevet behandlet af de rette Hænder, kunne der være kommet en interessant Bog ud af det. En Kjelland, der gennem sin praktiske Virksomhed som Byfoged og Amtmand kendte den juridiske Verden ud og ind, kunne have gjort det, men Hr. Olesen Løkken, der ganske aabentlyst har benyttet Olesen som Model i sin Bog »Sagfører Sigersleth«, har ikke kunnet dette – maaske heller ikke villet det.

Ved Bogens Fremkomst – selv har jeg først for nylig læst den – blev der da ogsaa fra forskellig

Side protesteret mod Fremstillingen. Forfatteren hævdede overfor Kritikken, at han var berettiget til at anvende digteriske Friheder i Bogen. Men, naar man i en Bog gengiver en Mands Liv med fotografisk Nøjagtighed: En Sagfører i en lille Limfjordsby overfor en større By, han er bankdirektør, bygger Kirker, skænker en Del af sin Ejendom til en Aandssvageanstalt osv. – ja, saa er der ingen Tvivl om, hvem Bogen handler om, og naar Forfatteren derefter paadutter vedkommende en serie Kæltringestreger, saa er der ikke Tale om digterisk Frihed. Der er Tale om Bagvaskelse.

Olesen har altid taget rimelige Salærer. »Han har holdt sig til Taksterne uden Hokusfokus«, Sagde engang Overretssagfører Andersen – Olesens mangeaarige Medhjælper og Partner – i Anledning af en stærkt opskruet Opgørelse fra en anden Sagfører.

Andersen var selv pinlig ængstelig for at tage mere, end der tilkom ham, i Salærer.

Billedet af sagfører Olesen er i Bogen fordrejet og misvisende, men at sige, hvorledes Sagfører Olesen egentlig var, er overmaade svært; dertil var hans Personlighed Alt for rig paa Modsætninger. Han byggede Kirker, men var ikke religiøs. Han var sparsommelig indtil Smaalighed; han sparede paa Papir, Tændstikker, Penne osv., men brugte store Beløb paa sit Byggeri af Kirker m.v., og naar de var bygget, var han meget utilbøjelig til at lade foretage de nødvendige Reparationer.

Han kunde sige som Manden i Bibelen, der var besat af Aander: »mit Navn er legio, thi vi ere mange«. Han var lunefuld. Han var venlig og vindende overfor hvem, han syntes om – ubehagelig til Tider ganske uden Grund overfor Folk, han ikke kunde lide. Han havde sit Personale i Aarevis og behandlede det godt. I det Aar, jeg var i hans Forretning, og hvor jeg egentlig var ansat hos Overretssagfører Andersen, maatte jeg ofte henvende mig til Olesen om Oplysninger af den ene eller anden Art, da Andersen jævnlig var borte paa grund af Sygdom, og jeg fik altid klar Besked paa en venlig og elskværdig Maade, skønt der ikke havde været noget at sige til, om han var blevet irriteret.

Unge Fuldmægtige lige fra Eksamen og uden Praksis er ikke morsomme at skulle sætte i Gang.

Han havde den udmærkede Egenskab som Chef, at han aldrig vaklede og aldrig hængte sig i Smaating.

Olesen kunde, naar han var overanstrengt – under forrige Krig havde han til Tider en halv Snes Ejendomshandler om Dagen – være irriteret, og i saa Tilfælde skulde der ikke meget til, førend han tog en Mand i Kraven og smed ham ud af Kontoret, hvis han følte sig fornærmet af den paa-gældende.

Man skulle tro, at saadan haandfast Behandling af Kunderne skadede Forretningen. Aldeles ikke. Næste Gang, de paa-gældende skulde have skrevet Papirer, stillede de paany hos Olesen med Hatten i Haanden og ydmyge Lader.

Jeg har selv paa Kontoret hørt Gaardhandlere, som Olesen havde tjent Tusinder af kroner paa, sidde og diskutere, hvor mange Gange og paa hvilke Maader de var blevet smidt ud af ham.

Olesen var fra Naturens Haand glimrende udrustet. »Han havde den klareste Finanshjerne, jeg har truffet«, sagde en københavnsk bankdirektør. Naar dertil kommer en enestaaende Arbejdsevne og Energi og endelig et smukt Ydre, en høj, velproportioneret Skikkelse, kan man med Rette sige, at han hørte til Vorherres Gudbørn, en sikker Vinder i Livets Væddeløb.

*

Han stammede fra en lille Gaard ved Vrendsted i Nærheden af Løkken og kom efter at have taget dansk juridisk Eksamen Paa Kontoret hos en stor Sagfører i Nørresundby. Her havde han det Held, som ogsaa er en Forudsætning for en karriere udover det sædvanlige, at Sagføreren praktisk talt forærede ham Forretningen, mens Olesen endnu var i Tyverne. Overretssagfører Andersen har fortalt mig, at Olesen kun gav 12.000 kr. for

Forretningen og en stor Ejendom med Kontoret og et Par Lejligheder.

Her har man Forklaringen paa, at han saa hurtigt blev formuende, idet han ikke havde en stor Afstaaelsessum at afdrage paa. Driftsudgifterne var minimale – Olesen gjorde omtrent alt Arbejdet selv – og Skatterne ligeledes, og med Olesens Nøjsomhed voksede Formuen automatisk af sig selv gennem Aarene.

Der er i Juraen en Mængde snørklede Vendinger, som Generation efter generation af Jurister pligt-skyldigt gentager i Affattelsen af Dokumenter. Der er i dette som i Lægers til Tider lidt overdrevne Anvendelse af Latinen en vis forretningsmæssig Humbug – de lærde Vendinger begrunder den store Betaling – og en vis Mangel paa Fantasi og Selvstændighed. Olesen skrev Skøder ganske kort. »Hvis syv Linjer er tilstrækkeligt, er det en fejl at bruge otte«, var en af hans regler. Han imponerede engang et vendsysselsk Dømmerkontor ved til Tinglæsning at indlevere et Skøde, der var skrevet paa bagsiden af en Panteattest.

Nogle Mennesker kan hurtigt faa noget fra Haanden, men bliver til Gengæld hurtigt trætte. De faar ofte et uretfærdigt Ry for Dovenskab – andre sidder til langt efter Kontortid men producerer ingenting. Disse faar til Gengæld et ufortjent Ry for Flid. Olesen kunne baade arbejde hurtigt og længe, og dette i forbindelse med hans Evne til at simplificere Sagerne, var hans specielle Forretningshemmelighed, der gav ham et saa enestaaende Ry i befolkningen. Jeg tror, det er Lincoln, der engang har udtalt, at man kan narre alle mennesker en vis Tid og nogle hele Tiden, men man kan ikke narre alle mennesker hele Tiden.

I de 40-50 Aar, Olesen drev Sagførerforretning, havde han sine Klienters ubegrænsede Tillid. I en Befolkning med saa udpræget forstand paa Penge og Sans for Retsind som Vendelboerne vilde dette ikke have været muligt, hvis han ikke ogsaa havde behandlet dem reelt. Jeg har ikke til Hensigt at

fremstille Olesen som en Engel – Engle egner sig næppe til Sagførervirksomhed – og han kunde til Tider sikkert anvende mere haardhændede Metoder end nødvendigt; han var i høj Grad Tilhænger af »kirurgiske« Metoder i det økonomiske Liv.

Paa den anden Side var han meget hjælpsom og forstaaende overfor Folk, han respekterede. En Mand, der havde en lille Ejendom i hvilken Olesen havde ydet Laan, var en Dag paa Kontoret. Olesen spurgte, hvorledes det gik, og Manden svarede, at det kneb lidt med at betale Renten. Olesen svarede, at det skulle han ikke bekymre sig om, han kunne selv bestemme terminerne. Da Manden var gaaet, holdt Olesen en hel Lovtale over dennes Dygtighed til at faa noget ud af en Ejendom, der kun var en grusgrav. Olesen beundrede ellers ikke sine Medmennesker. Han gav dem ofte Øgenavne, der kunne være træffende, men sjældent smigrende.

Det hændte i øvrigt flere Gange, at hans Kolleger søgte Hans Raad i vanskelige Tilfælde. Jeg husker hans Orakelsvar engang til afdøde Overretssagfører Melson paa Spørgsmaalet, om denne skulle overtage et Gartneri, i hvilket han havde Pant, eller ikke: »Det første Tab er altid det mindste«.

Selv om Olesens store offentlige Gaver maaske mere eller mindre kan siges at være Pyramider til hans egen Ære, hvad hans Fjender antagelig vil paastaa, vidner de om en Sans for det almene, som ikke er almindelig.

Men Olesen hjalp ogsaa mange mennesker i Stilhed. Han understøttede saaledes adskillige Forfattere og Kunstnere.

Da Opfyldelsen af mine egne Ønsker om Selvstændig Virksomhed strandede paa Vanskeligheder ved at fremskaffe den nødvendige Kapital, har Olesens storladne Gestus i dette og lignende Tilfælde imponeret mig mere end hans store offentlige Gaver. Saaledes handler kun en Mand af store Linjer. Olesen var i udpræget Grad vendelbo og havde vendelboernes Sans for Penge,

hvad der hænger sammen med deres Frihedskærlighed og Ønske om Uafhængighed. Er en Sagfører fattig, er han afhængig af sine Klienter; er han rig, er Klienterne afhængige af ham. Derfor vilde han være rig og blev det. At gøre op, hvor rig han var, interesserede ham derimod ikke. Status gjorde man ikke i Forretningen, saa meget mindre, som det var paabudt i Loven.

Olesen nærede dyb Foragt for alt, hvad der hedder offentlige Myndigheder. At kræve, at han til Skat skulle opgive Indtægt og Formue efter Regnskab, fandt han en Uforskommethed; han opgav et eller andet beløb paa Slump – ogsaa Personalets Lønninger.

Han var en højt kultiveret Mand, udpræget Aristokrat baade af Ydre og af Væremaade – vel at mærke, som man venter, en Aristokrat skal se ud; de fødte Aristokrater er sjældent imponerende.

Han var altid meget venlig og elskværdig overfor mig, og da jeg sagde Farvel til ham, havde jeg en lang Samtale med ham, hvori han bl.a. bebrejdede mig, at jeg var søgt over i offentlig Stilling. Han profeterede, at jeg vilde komme til at fortryde det. Ogsaa paa det Punkt saa han rigtigt.

Jeg saa ham aldrig siden og kom saaledes ikke til at se hans Hjem og hans Samlinger, hvad han indbød mig til, og hvad jeg gerne havde villet.

Olesen var en Mand af stort Format, maaske for stort til Omgivelserne, hvor Sladderer trives i Andegaarden, og hvor den, der, som H.C. Andersen siger, »er stor og aparte, skal nøfles«.

Hr. Olesen Løkken har til Gengæld for den Støtte, Olesen i levende Live ydede ham, kolporteret disse Sladderhistorier i sin Bog og derved paany faaet Udbytte af Bekendtskabet.

En smart, men ikke tiltalende fremgangsmaade, men maaske nødvendig af hensyn til Publikum, thi hvem gider læse en Roman om en hæderlig Sagfører.

Fritz Koopmann

*Sagfører Anders Olesen, hans søster Hanne
og hunden Fenris.*

Fotograferet syd for Vodskov kirke.

Fra Aalborg Stiftstidende, 10. juni 1956

Den gamle handelsmand fortæller

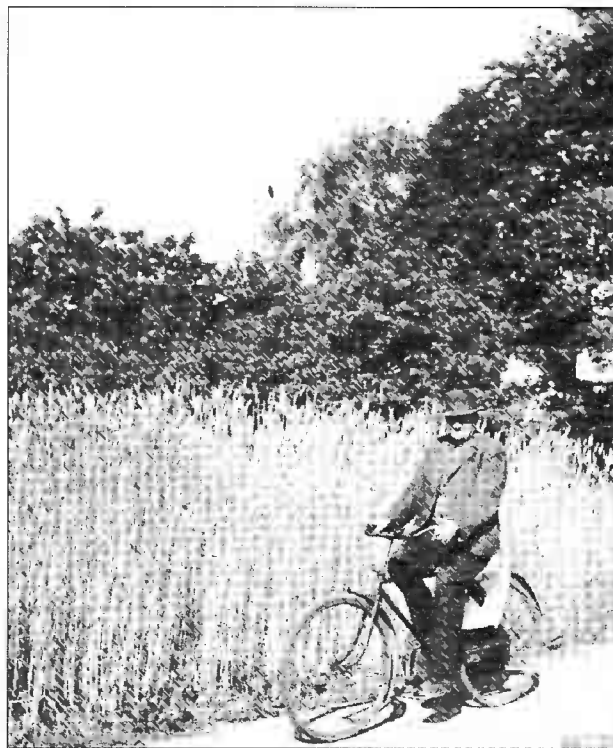
Blot vi mennesker var ærlige overfor hinanden, hvor kunne vi saa have det godt sammen, og hvor har jeg haft det godt, men jeg har også haft med gode mennesker at gøre, sagde den gamle handelsmand Niels Jacobsen, Vodskov, i en samtale forleden.

Gamle, ja, han må vel være gammel, for i dag fylder han 90 aar, men det er faktisk saadan, at man har lyst til at spørge efter daabsattesten. Intet tyder paa, at den lune herre, der lige er vendt hjem efter en cykeltur til Hvorup kirkegaard, hvor svigerforældrene ligger begravet, har naaet saa høj en alder.

Heller ingen af de mange »prangere« fra Aalborg Kvægtorv, hvor Niels Jacobsen indtil for ganske nylig har haft sin jævnlige færd i over 50 aar, vil bruge udtrykket: gammel.

Han fortæller: »Hvordan det begyndte med det med handelen? Jo, det var svigerfar, der i 1902 solgte nogle smaagrise, og jeg syntes faktisk, han fik lovlig lidt og saa tænkte jeg, at det maatte jeg da vist kunne gøre bedre, ja, saa begyndte jeg saa smaat at handle, og det er da ogsaa gaaet, selv om nogle af prangerne derude sagde om mig, at jeg

snart skulle faa min ejendom sat overstyr paa den maade, jeg handlede. Jeg havde faaet en god lære af vores købmand derhjemme fra Vadum. Jeg havde tjent fire skilling ved at passe kreaturer, ja, det var omkring 1875, og saa ville jeg købe bolcher for dem til mine søskende og mig, men købmanden ville kun sælge bolcher til mig for to skilling, »for«, sagde han, »hvis du bruger det hele, faar du jo aldrig sparet noget sammen«. Det var en god lære, og det har jeg aldrig glemt.

Niels Jacobsen.

Foto: Christen Jørgensen, Mariendal.

Det er ikke det store at være handelsmand, saadan som mange tror, og halvdelen af dem, der forsøger, gaar nedenunder paa det. Mange af dem gaar ogsaa nedenunder paa spiritus. Der er mange gode, dygtige mænd, der er gaaet nedenunder paa det. Jeg satte mig for, da jeg begyndte at handle, at jeg ved et lidkøb ville drikke en snaps og ikke mere, naa, ja, naar man har bestemt det, ja, saa bliver det jo ved at være saadan. Det er sørgeligt, hvis det skal gaa ud over familie og hjem, at handelsmænd ikke kan holde sig fra drikkeriet.

Det, der betyder noget, er at have med gode folk at gøre, og det har jeg haft. Man kan sagtens handle, hvis man ikke bliver hidsig. Bare en handelsmand er værdig, kan han klare sig, men hvor er det sørgeligt, naar folk taber besindelsen. Jeg har aldrig i de over 50 aar, jeg har handlet, haft en voldgiftssag, for bare man er ærlig, saa kan man undgaa det.

Jo, jeg har truffet mange mennesker i mit liv. Det har været dejligt at rejse rundt og handle. I begyndelsen gik jeg. Da startede jeg tidligt om morgenen og kom ikke hjem før sent om aftenen.

Der er meget sjovt, saadan rundt paa gaardene. Et sted, jeg kom, ville konen altid presse prisen en daler mere op for hver gris, for den daler skulle hun hå. Det gik jeg ogsaa somme tider med til, for jeg vidste altid i forvejen, hvor meget jeg ville give. Nu havde saa svigermøderen, der boede paa nabo-gaarden, fundet ud af, at det ville hun ogsaa prøve, og da det ikke lykkedes, blev hun helt voldsom og sagde, at det kunne jeg sandelig ikke være bekendt. »Næh«, sagde jeg, »du er for gammel«. Saa sagde hun ikke mere om en daler. Jeg var nu lige saa gammel som hende, men med saadan lidt sjov kan meget ogsaa klares i en handel.

Naa, men jeg blev for gammel til det handel. Der maa unge til. Jeg vil dog sige, at vil nogen handle, kan de ikke faa bedre forhold end i Aalborg. Inspektøren er en herlig mand, der paa en god og bestemt maade klarer tingene.

Der var mange, mange flere fornøjelige ting, den gamle handelsmand fortalte i vor lille snak, ting om ungdom før og nu, men mest om, hvor godt vi egentlig har det, bare vi vil se det.

Festen fejres i dag hos en datter og svigersøn i Aars.

—rre

Vodskov Mølles aksel

Af Frederik Vilhelm Christensen (1918-2004)

Gennem alle mine drengear havde jeg min gang på Vodskov Mølle. Den yngste af sønnerne, Ejvind og jeg var meget gode kammerater. For mig, var møllen noget spændende! Et sted, hvor der foregik mange ting. Foruden at male og valse korn, kunne den også afskalle, polere og lave gryn.

Ejvind var en atletisk og smidig dreng. Hans unge alder til trods klarede han de store sække med en forbavsende lethed. – Elevatoren var en platform. Hvor den stod, var der lavet en sænkning; så den var plan med gulvet. Sækkevognen blev kørt lige ind på platformen. Ind imellem var det mig, der ved et bestemt ryk i tovet førte dem op til mølleloftet. Så tog han trappen op. Når han havde gjort klar ved kværnene, så trak han i snoren for at køre elevatoren op i den højde, der passede til ham. Derfra tog han med et snuptag sækken på nakken, som det jo hedder. Det var der' hans kræfter og smidighed kom ham til gode.

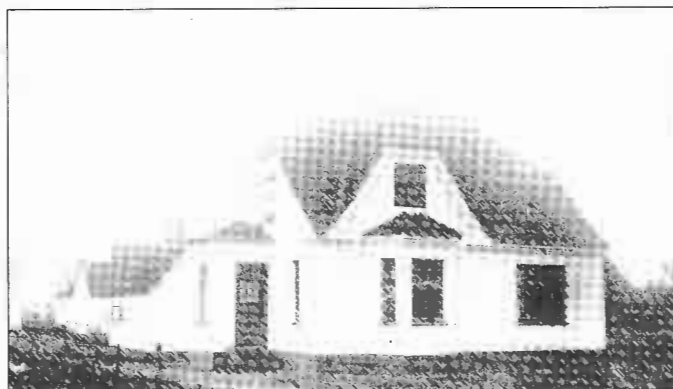
Den oprindelige mølleaksel var af træ. Den aksel der sidder på møllen i dag stammer fra en mølle i Bælum. Daværende vognmand Jens Samuelsen, Peter Hougaard Andresen (møllens ejer. Red.) og undertegnede – Frederik Vilhelm Christensen kørte en tidlig morgenstund til Bælum. Da vi nåede frem, blev bilen kørt hen under akslen. Vingerne var på dette tidspunkt fjernet. Akslen sad hvor den havde siddet gennem mange år. Vi tog så fat med at få trisser, trosser og taljer på plads. Peter havde tingene i orden og han vidste, hvor tingene skulle anbringes. Vi havde naturligvis frokost med. Det var jo en hel dagstur. Peter foreslog, at vi startede med den. Han havde et stort stykke arbejde foran sig; Hvor vi andre, i første omgang, kun var tilskuere. Det var et hårdt arbejde. Der var tilsyneladende ikke noget, der havde været løsnet, siden den var kommet på plads. Peter havde naturligvis det værktøj, han skulle bruge! Så det skred langsomt, men sikket frem. Da klokken blev tolv siger Peter: »Nu holder vi pause«. Det havde vi andre jo gjort, siden han startede på

akslen. At Peter var træt var tydeligt at se. Samtidig med at arbejdet var hårdt, var det en akavet arbejdsstilling. Vi fik en god og afslappet frokost. At det var Peter, der ved sin søster Elnas hjælp også havde sørget for den, gav den et behageligt plus. Efter Peter havde fået et tiltrængt hvil, tog han fat igen. Der var stadig en del tilbage, før vi kunne få den på bilen. Han var nu kommet så vidt, at vi havde muligheden for at hjælpe til indimellem. Da tidspunktet kom, hvor vi skulle have trosserne på, tog vi igen et hvil og en bid brød. Så strammede vi trosserne til. Mens vi samlede værktøjet sammen, løsnede Peter de sidste skruer helt. Så var øjeblikket kommet, hvor vi skulle løfte akslen fri. At det var et spændende øjeblik kan vist ingen være i tvivl om. En hel dags arbejde skulle afsluttes. Mens Peter blev deroppe, trak vi andre forsigtigt i trossen. At der skulle forsigtighed til, var vi klar over; Akslen skulle holdes så meget i ro, som muligt. Hvis den kom i slyng, kunne vi få store problemer. Det hele forløb stille og roligt. Da akslen var kommet fri, kom Peter ned. Så gik det stille og roligt nedad på bilen. At vi var blevet lidt tørre i halsen var vel ret forståeligt. Da ganen var blevet læsket, gik det stille og roligt hjem. Det havde været en lang og for Peter en anstrengende dag. Arbejdet med at få den på plads foregik dagen efter. Af dem, der var med, er jeg alene tilbage.

Ovenstående beretning dukkede frem efter Frederik Vilhelm Christensens død i november 2004.

Han voksede op i Vodskov som søn af Agnes – og murer Peter Christensen. Der var syv børn i familien: Charles, Esther, Svend, Frederik, Henry, Ejner og Betty.

Frederik blev født på Fredhjem og flyttede som 5-årig til Kirkevej 17.

Fredhjemmet - det senere Limfjorden.

Frederik Vilhelm Christensen.

Skolebillede af Frederik Vilhelm Christensen.

Frederik ses midterst i anden række fra oven. Læreren er Sigurd Ersted og billedet er taget foran Vodskov skole.

Mødtes 50 år efter farvel til skolen

Fra HAMMER Nyt

Ti halvgamle, men stadig friske og livsglade, tidligere elever på Grindsted skole satte lørdag d. 9. april 2005 hinanden stævne på den gamle skole for at festligholde, at det er 50 år siden, de blev konfirmeret og forlod skolen.

Flere af dem havde ikke set hinanden siden 1955, og det blev til knus og kram og med det samme til beretninger og snak om gode og mindre gode oplevelser med lærerne Valdemar Damgren, frk. Kirstine Pedersen og Dahl under de tage og inde bag de vinduer, de fra skolegården kiggede på det første kvarters tid, efter at de var mødtes. Det var tydeligt, at de gamle piger og drenge havde det virkelig festligt og sjovt.

På nær én enkelt var de der alle fra 7. klasse, der i 1955 blev færdig på Grindsted skole, og det vakte munterhed blandt dem, at kun én af dem i dag bor uden for Vendsyssel, nemlig i Aalborg. Én af deres lærere, der dengang blev kaldt frk. Jørgensen, men i dag hedder Inge Jensen, bor i Brønderslev og var med til stævnet. Hun er i dag 72 år og har for øvrigt for kun få uger siden fejret guldbryllup.

Initiativet til træffet var taget af Martin Kristensen, der bor i Hals. Han har slidt og slæbt med adresser og telefonbøger for at finde klassekammeraterne, og efterhånden som jagten gav resultater, fik han hjælp i det videre eftersøgningsarbejde. Det har især glædet ham, at alle tog imod hans indbydelse. De fleste havde deres ægtefælle med, for de sku' ha' en lang festdag ud af det.

Skoleinspektør Steen Ovesen bød 50 års-jubilarene indenfor. På lærerværelset fortalte han om skolen i dag, blandt andet om anskaffelsen af pavillonerne, der ikke var der i 1955, men blev nødvendige, efterhånden som kornelparken og andre nye kvarterer skød op i Grindsted, der blev flere elever og mangel på klasseværelser.

Og så ledede skoleinspektøren en rundtur i skolebygningerne og fortalte også om de indretnings-

mæssige ændringer, der sker i dette forår og de mange nye fag, der er kommet ind i undervisningen i dag. Det skete alt sammen i en munter stemning og med megen snak om, hvordan det var på skolen i slutningen af 1940'erne og første halvdel af 1950'erne.

Efter det meste af et par timers ophold på de 10 jubilarenes gamle skole, kørte de og ægtefællerne til Martin Kristensens hjem i Hals, hvor kaffebordet stod parat. De spiste på Hals Hotel om aftenen og satte punktum på deres stævne med bowling på hotellet.

Her ses de 10 gamle skolekammerater, der mødtes på Grindsted skole 9. april 2005. 1. række fra venstre: Martin Kristensen, Hals, deres lærer Inge Jensen, Brønderslev, Frank Eilertsen, Grindsted, Birthe Jørgensen, Vodskov, Bodil Jensen, Tylstrup og Kurt Mathiasen, Ravnstrup. De fire bageste: Børge Rævbak Christiansen, Hjallerup, Henning Christiansen, Aalborg, Knud Skindbjerg, Ravnstrup, Gunnar Starcke, Grindsted. Den manglende Aase Bang, Vodskov, mødte op ved samværet i Hals.

Munterheden blandt de gamle elever på Grindsted skole var ekstra stor, da de trådte ind i det lokale i nordbygningen, hvor de i sin tid holdt til. Forrest: Kurt Mathiasen (t.v.) og Gunnar Starcke, bagest Birthe Jørgensen og Frank Eilertsen.

Skolelærer i Vodskov, Anders Jensen (1793-1857)

Alle oplysninger vedr. skolelærer Anders Jensen i Vodskov er indsamlet af Peter Wodskou, Arnesvej 44, 2700 Brønshøj på forskellige statslige arkiver og teksten er hovedsagelig bogstavrette transskriptioner fra kilderne. Det er intentionen, at der på grundlag af de samlede informationer skal skrives en slægtsbog, hvor udgangspunktet er Anders Jensen & Else Nielsdatter og deres historie, hertil vil deres børn og deres efterkommere også indgå med så mange oplysninger, det er muligt at fremskaffe.

Brønshøj, den 12. marts 2004

- 1793 17/3 blev Anders Jensen født i Hammer sogn, Vodskov, Kær herred, Ålborg amt. Hans forældre var gårdmand, sognefoged og lægsmand Jens Andersen og hustru Anne Pedersdatter i Vodskov.
- 1793 24/3 blev han døbt i Hammer kirke:
»Anno 1793. Fødte. Anders den 17de Martii.
Døbte. Palme Søndag. Jens Andersens og Anne Pedersdtrs B: af Wodskow-Faddere. Kirsten Laursdtr Smed Jacobsens Hustrue, Anne Andersdtr, Laurs Jensens Enke, Anders Madsen, Povel Jacobsen og en Karl Peder Pedersen alle af Wodskow«. (KB. Hammer sogn 1770-1815, side 21b. MK: C 146-17 1/4)
- 1810 29/4 blev han konfirmeret i Hammer kirke.
»1810 – 1ste Søndag efter Paaske Confirmerede:
Wodskow. Anders, Jens Andersens Søn, 17 Aar – fød i Wodskow«. (KB. Hammer sogn, Kær hrd, Ålborg amt. 1770-1815, folio 271b. MK: C 146-17) 3/4)
- 1817 22/6 blev han viet i Hammer kirke til »Pigen Else Nielsdr af Hammerdam gl 23 Aar«. – Om ham selv er noteret: »Ungkarl Anders Jensen, midlertidig Skolelærer i Wodskov, gammel 24 Aar«. Forlovere: »Lægsmand Peder Peders: og Gaardnd Jacob Laursen i Wodskow«. (KB. Hammer sogn, Kær herred, Ålborg amt. 1814-37, side 130. MK: C 146-18 4/5)
- 1819 26/9 ved sin datter Karen Maries dåb i Hammer kirke benævnes han som skolelærer, hvor imod han i 1817 ved sin søn Jens Peters dåb benævnes som »Indsidder«.
- 1828 22/7 var biskoppen på visitats i Vodskov Skole. Der er kun få og næsten ulæselige noter om besøget, dog ses det at »De fleste læste ikke godt i Bog«.
- 1830 8/10 skrev skolelærer Anders Jensen et brev til pastor Spliid i Hammer sogn vedr. sine lønforhold som han ønskede forbedret:
»Ærbødigst Promemoria! Da hans Høiærværdighed Hr Stiftsprovsten ved Skolevisitatsen den 14de Juni d: A: erkyndigede sig om min Lønning og huuslige Forfatning, indsaae han strax hvad jeg saa ofte og med Føie, men forgjæves har forestillet, at jeg med en svagelig Kone og 7 Børn er udsat for meget trykkende Næringsсорger. For at afvende disse, bød han Skolepatronen Hr Itum at see paa hvilken som helst Maade skee kunde at faae min Løn forbedret;

Saa oplivende denne Hans Høiærværdigheds høigunstigste Omsun(?) for mig var; saa nedstaaende var derimod bemeldte Hr Ilums Erklæring i sidste Skolecommission, da Deres Velærværdighed, i Anledning af Hr Stiftsprovstens Yttring, erindrede og androg paa Tillæg i min Løn, eller Skoleloddens Forstørrelse: Min ydmyge Begjering er derfor at Deres Velærværdighed ville indberette Hans Høiærværdighed, baade Skolepatronens og Skoleforstanderens Erklæring, og, til de hidtil imod mig viste Velgjerninger, endnu føie denne: at udbede mig Hr Stiftsprovstens Medvirkning til det ligesaa nødvendige som længe ønskede Maals Opnaelse.

Vodskou Skole den 8de October 1830.

Deres Velærværdige Hr Pastor Spliid *ydmyst Anders Jensen*«.

(Nederst på siden er følgende nummer og årstal omtalt: »125-1830«. Det er muligvis pastor Spliid's eller stiftsprovst Stochholm's journal eller brevnummer, hvilke kan undersøges ved gennemgang af Hammer pastoratsarkiv og provstearkivet) (Promemoria = Hukommelse; overskrift over andragender; skrivelse til embedsmænd for at bringe en sag i erindring; meddelelse til underretning).

(Danske Kancelli, 1. departement. Brevsager 1830, nr. 2854).

- 1830 20/10 skrev pastor Spliid et brev til stiftsprovst og fungerende biskop i Ålborg Hr. Stochholm vedr. skolelærer Anders Jensens ønske om tillæg til sin løn:
 »Det Brev fra Skolelærer Anders Jensen i Vodskov til mig, som jeg ærbødigst giver mig den Frihed at vedlægge, modtog jeg paa Veien til Vesterhassing Dagen før min Indsættelse sammesteds. Fraværende fra Skoleprotocollen kunde jeg ikke opfylde hans Opfordring til mig i Slutningen af Brevet, før end nu, da jeg i Dag er i Hammer.
 Jeg tillader mig nu ærbødigst at nedskrive følgende rigtige Extract af Forhandlingerne i Hammer Sogns Skolecommissions Møde den 5te d: M: saavidt Anders Jensens Anliggende angaaer: »I Følge Herr Stiftsprovstens Yttring ved sidste Skole Visitats i Vodskov og den i Anledning deraf gjorde Bestemmelse ved forrige Commissions Samling, anmeldte nu Skolepatronen og Skoleforstanderen i Vodskov, at denne Byes Beboere havde erklæret ikke at ville tillægge Skolelæreren i Vodskov et større Stykke af denne Byes Gade-Jord til Skolelod, ved dertil ved Udskiftningen var bestemt og Skolen nu i Besiddelse af«. Da jeg mod Forhandlingernes slutning spurgte om Nogen havde videre ved Forretningen at anmelde, bad bemeldte Skolelærer fremdeles Protocollen tilført: »At han maatte anholde hos Commissionen om Tillæg til sin Skoleløn enten ved Skoleloddens Forstørrelse efter Herr Stiftsprovstens Yttring eller ved Tillæg i Korn og Penge efter Commissionens Skjønnende. Skolepatronen og Skoleforstanderen erklærede, at de ikke kunde samtykke i Skolelærerens Løns Forhøielse, da samme eengang var bestemt, og han ved Byens Udskiftning var tillagt anordningsmæssigt Jord. Skolelæreren erklærede, at han altsaa saae sig nødsaget til derom at henvende sig til Herr Stiftsprovsten, hvilket han haabede, Commissionen ikke ugunstigt ville optage.

Da jeg ikke mere har Stemme i Hammer Sogns Skolecommission, saa indskrænker jeg mig til ærbødigst at tilføie: At saa vist, som det er, at Anders Jensen, da hans Familie er voxet, og Skoleloddens Frugtbarhed aftaget, næppe kan have nødvendigt Ophold for sig og sine, saa ville dog Districtets for det meste fattige Beboere ikke uden Besværlighed kunne udrede en større Skoleløn.

Hammer Præstegaard den 20de October 1830. *allerærbødigst Spliid.*

Velbaaren og Høiærværdige Herr Stiftsprovst Stochholm, Ridder af Dannebrog, fungerende Biskop i Aalborg«.

(Nederst på siden er følgende nummer og årstal anført: »125-1830«. Det er muligvis pastor Spliids eller stiftsprovst Stochholms journal eller brevnummer, hvilket kan undersøges ved gennemgang af Hammer pastoratsarkiv og provstearkivet)

(Danske Kancelli, 1. departement. Brevsager 1830, nr. 2854).

1830 26/10 skrev stiftsprovst Stockholm og kammerherrer (?) fra skoledirektionen i Ålborg følgende brev til Det kgl. danske Kancelli vedr. skolelærer Anders Jensens ønske om tillæg til sin løn:

»Undertegnede Direction tillader sig ærbødigst at fremsende til det Høie Kongelige Danske Cancellie hosfølgende Skrivelse fra Skolelæreren Anders Jensen i Vodschou, hvori han anholder om Tillæg i den gamle Skolelønning, hvormed han hidtil, under trykkende Næringsssorger, har maattet udkomme. Denne Mand er meget duelig for sit Kald. Men uden at være Seminarist er han for en Deel Aar siden ansat af daværende Skoledirection, og lod sig da ansætte med Accordt, om den Lønning han hidtil har nydt: som er: 3 Td Rug og 3 Td Byg, og til Huusleie, da han selv maa forskaffe sig huus, 4Rd 4m 13s: Sølv, 3 Td Land god Muldjord – 10 Læs Skudtørv og 10 Læs Fladtørv. Mandens kummerlige Forfatning rørte undertegnede Provst ved Skolevisitatsen den 14 Junii sidst, og han opmuntrede Skolecommissionen til at virke for, at nogen Tillæg i Jord i det mindste kunde ham forundes, da her laae en meget betydelig uudskiftet Strækning Gadejord, hvoraf ham kunde udlægges 2 a 3 td Land, uden Bekostning for Skoledistrictet; det sees, at man ei hertil er villig, men det er dog haardt, at Manden, som nu har 7 Børn og en svag Kone, skal med disse leve i daglig Næringsssorg. Undertegnede Direction foreslaer derfor ærbødigst, at det maatte paalægges Districtet, enten at udlægge ham 2 a 3 Td Land af den uudskiftede Gadejord, eller give ham et Lønningstillæg i Korn 3 Td Rug og 3 Td Byg, ligesom er foreslaet for ham i Horsens; indtil den opproberede Skoleplan kan sættes i Værk, da man indog maatte formene, at Skoleloddet under alle Omstændigheder bør completeres til det Anordningsmæssige, hvilket ogsaa i Følge den opproberede Plan bør skee. Aalborg i Skoledirectionen d: 26 Octbr 1830.

-----?-----(*underskrift*), *Stochholm.*

Til Det Høie Kongelige Danske Cancellie!«.

Nederst på første side er følgende tilføjet: »1 Dpt E 2011 pr 4 Novbr 1830«.

(Danske Kancelli, 1. departement. Brevsager 1830, nr. 2854).

- 1830 4/11 modtog Danske kancelli brev fra Ålborg skoledirektion og det journaliseres således:
1. rubrik (den indkomne skrivelses dato):
»26 Octbr«.
 2. rubrik (jornalnummer):
»2011«,
 3. rubrik (resume af brevets indhold, dato for modtagelse og henvisninger):
»Aalborg Skoledirection, Stochholm med Ansøgning fra Skolelærer A. Jensen i Vodschou om Tillæg i den gamle Skolelønning. – 4 Novbr. vide 841 G.«
 4. rubrik (sagens forløb):
»Cancell: Colleg d 11. Novbr 1830 Høres nærmere, i Hensyn til maximum«.
»Svar under 1 Dcbr.«
»Cancell: Colleg d 9 Dcbr 1830 Beviljes 3 Tønder Bygs Værdie«.
 4. rubrik (brevnummerhenvisninger):
»20 Novbr 2624«.
»18 Dcbr 2854«.
- (Danske kancelli. Journal E 1830, journalnummer 2011)
- 1830 20/11 skrev Danske Kancelli til Ålborg amtsskoledirektion, hr Stochholm ang tillæg til skolelærer Anders Jensens løn:
- »Til Aalborg Amtsskoledirection/Stochholm/høres nærmere ang Tillæg for Skolelærer Jensen/2624. Hr: Kammerherre og Dhds have i Skrivelse af 26 f: M, ved hertil at indsende et Andragende fra Skolelærer Jensen i Vodschou om Tillæg i Lønning, tilligemed Sognepræst Spliids derover afgivne Erklæring, behageligen indstillet, at bemeldte Skolelærer Jensen maatte, i Tillæg til sin Løn, der hidtil, foruden 3 Tdr Lands Skolejord, ikkun har bestaaret i 3 Tdr Rug 3 Tdr Byg, 4 Rd 4 M 13 sk til Huusleie, 10.
- Læs Skudtørv og 10 Læs Fledtørv, erholde enten 2 a 3 Tdr Land af den uudsiftede Gadejord eller 3 Tdr Rug og 3 Tdr Byg.
- Forinden imidlertid videre i denne Sag foretages skulde Cancelliet tjenstlig udbede sig nærmere Underretning behageligen meddelt, om det ved Cancell: C---?--- 8 Januari 1820 bekjendtgjorte all fastsatte maximum for Skoleudgivternes aarlige Beløb ikke ved et saadant Tillæg vilde overskrides. *Cancell. d 20 Novbr 1830*«.
- På konceptet er følgende henvisninger tilføjet:
- »1 dp E 2011« »11 Novembre«.
- (Danske Kancelli, 1. dept. Brevsager 1830, nr. 2624 og brevbog nr. 2 for 1830).
- 1830 18/12 skriver danske kancelli en skrivelse til Ålborg stift/skoledirektion vedr. aflønning af skolelæreren i Vodskov Skole, hvilket er på foranledning af breve sendt til kancelliet af skolelærer Anders Jensen.
- (Ålborg Provsti og Kær Herred. Kopibog 1830-1837, side 4-5 og 39-40. C 13C - 3)
- På omslaget til danske kancellis brevsag nr. 2854/1830 ses følgende påført:
- »2854 Til Aalborg Amts Skoledirection (Stochholm)/: Jensen Tillæg til Løn :/
Efter at have modtaget Her Kammerherres og Dhds Betænkning af 1ste dennes over det af Skolelærer Jensen i Vodschou indgivne Andragende om Tillæg i den

ham tilstaaede Lønning, skulde Man til fornøden Efterretning og videre Foranstaltning tjenstligt melde, at der herved bevilges fornævnte Skolelærer Jensen et Tillæg i Løn af 3 Td Byg aarligen, for dette Aar og fremdeles indtil han erhoder Løn efter approberet Plan«.

På konceptet er følgende henvisninger tilføjet:

»Skoleplan 25 eller 26 November 1838 No 382«. »841«. »1 Dp E 2011«.

(Danske Kancelli, 1. dept. Brevsager 1830, nr. 2854 og brevbog nr. 2 for 1830).

1831 14/10 var biskoppen på visitats i Vodskov Skole, men det er næsten ulæseligt, hvad han beretter om dette besøg.

1832 22/3 skrev pastor J. Chr. Th. Lund et brev til danske kancelli vedr. skolelærer Anders Jensens lønforhold, som ikke var de bedste: »1120/1832.

Underdanist! Det Høikongelige Danske Cancellie har under 25de Nov: 1828 approberet en af Skoledirectionen for Aalborg Provstie og Kjær Herred forestaaet Plan til Skolelærernes Lønning i Hammer og Horsens Pastorat i Kjær Herred. – Denne Plan kunde ikke strax realiseres, fordi Sogndegnen for begge Menigheder, Svenstrup der tillige var Skolelærer i Grindsted, Hammer Sogn, endnu levede, og var kaldet uden Forpligtelse at underkaste sig de Forordninger med Skolevæsenets Organisation, --?-- Anordninger muligen kunde foranledige. – Bemeldte Sogndegn Svenstrup afgik ved Døden i December Maaned 1830.

Aar 1831, som Naadens Aarets bleve Indtægterne af Degnekaldet delte mellem Svenstrups Enke og den nye beskikkede Skolelærer i Grindsted, Seminarist Christen Poulsen, der tilforn havde i 10 Aar været ansat som Skolelærer i Hassing i Thye. – Fra indeværende Aars Begyndelse burde, saa vidt jeg skjønner, de tvende Skolelærer i Hammer Sogn, nysnævnt Chr: Poulsen i Grindsted og Anders Jensen i Vodskov, nyde Lønning efter approberet Plan, nemlig hver 6 tdr Rug 10 tdr Byg in natura og 5 tdr Byg efter Capitalstaxten; men Skolepatronen Hr Proprietair Illum til Attrup formener, at A:

Jensen i Vodskov, som 1816 blev antaget som midlertidig Skolelærer ved Vodskov Skole, ikke er Seminarist og aldrig senere er bleven beskikket til fast Lærer, ingen lunde kan være berettiget til at erholde samme Lønning, som en seminarist oplært, og ordentlig beskikket og kaldet Skolelærer, men at han ikkun kunde til komme at nyde det forhen Oppebaarne, nemlig 3 Td Rug, 3 tdr Byg in natura og 4 rb 4m 13sk Sølv, hvilket er bleven ham tillagt efter et af Skolecommissionen d 13de Junii 1822 affattet, af Skolelærerne selv indvilligst(?) og af Dimitionen d 29de Julii s. A. approberet Forslag.

– Skolepatronen støtter sin Formening paa Danske Lovs 5,-1-1.

Herved tillader jeg mig at gjøre følgende Bemærkninger:

a/ Da Commissionen 1822 indstillede ommeldte Forslag til Directionens

Approbation, anførtes det udtrykkelig, at det kun var en midlertidig Bestemmelse, som blot skulde gjelde til Sogndegnens Død.

b/ Skolelæreren erklærede sig i Aaret 1822, at han, for Tiden, var tilfreds med den ham tillagte Lønning.

c/ Det Danske Cancellie har ved Resolution af 18de December 1830 tilstaaet ham et aarligt Tillæg af 3 Td Byg, indtil han erholder Løn efter approberet Plan, hvilket altsaa udviser, at hiin Indvilligelse fra Lærerens Side i den for 1822 og følgende Aar foreslagen Lønning ikke kan være til Grund for, at denne efter Omstændighederne forøges.

Dette Tillæg af 3 Tdr Byg har Anders Jensen approberet i Aarene 1830 og 1831; Skolepatronen har yttret, at Skolelæreren for Fremtiden ikke bør nyde dette Tillæg, efter hans Overbeviisning, ligesaa han og formener, at det Høie Collegium ikke vilde have tilstaaet ham samme, dersom det havde været underrettet om, at han kun var midlertidig antaget, og ikke nogen fast Lærer.

Den Omstændighed, at A: Jensen ikke er Seminarist synes Skolepatronen at lægge megen Vægt paa; mig forekommer det Spørgsmaal at være af større Vigtighed, om han kan ansees duelig til sit Kald eller ikke?

At han skulde besidde samme Duelighed som en udmærket Seminarist var ikke at vente – og han gjør det ikke heller – men han har d 6te Febr: 1822 udholdt den for Skolelærere, som ikke er seminariskikket dannede, anordnede Examen, han besidder virkelig Duelighed til at lære Børnene at læse med Færdighed i Bog, at skrive en god, tydelig smuk Haand, temmelig orthografisk, at regne ----?---- Tri(?) og Brøk; han fører den indbyrdes Undervisning efter Bestemmelserne og viser sig iøvrigt samvittighedsfuld i Opfyldelsen af sit Kalds Pligter.

Dersom A: Jensen bør nyde Løn efter approberede Plan, kan det ikke negtes, at Udgifterne til Skolevæsenet i Hammer Sogn ville blive uforholdsmæssig stor og meget trykkende for dette i Sandhed fattige Sogn; det vilde derfor være meget ønskeligt, om det maatte bestemmes, at Horsens Sogn skulde deeltage med Hammer Sogn i at udrede alle Omkostningerne til hele Pastoratets Skolevæsen, ligesom det allerede finder Sted ved Fattigvæsenet i dette Pastorat.

For at Skolecommissionen kan vide, hvilken Fremgangsmaade den har at følge, udbede jeg mig underdanig det Høie Collegii Resolution, hvorvidt oftmeldte(?) Anders Jensen, midlertidig antaget Skolelærer i Vodskov, kan tilkomme Løn efter approberet Plan, eller bør være tilfreds med det ham i Aaret 1822 Tillagte med eller uden Tillæg af de 3Tdr Byg, som Collegiets Resolution af 18de Dec: 1830 tilstod ham, og - om Udgifterne til Skolevæsenet i Hammer og Horsens Sogn bør lignedes sogneviis eller under eet for hele Pastoratet.

Hammer Præstegaard d 22de Marts 1832. *Underdanigst J: Chr: Th. Lund.*

Til Det Høi Kongelige Danske Cancellie!«.

På brevet er siden tilføjet: »1 Dpt G841. pr 28 April 1832. vide 2011 E«.

(Danske Kancelli, 1. departement. Brevsager 1832, nr. 1439)

1832 28/4

modtog Danske kancelli brev fra Ålborg skoledirektion og det journaliseres således:

1. rubrik (den indkomne skrivelses dato):

»22 Marts«.

2. rubrik (jornalnummer):

»841«,

3. rubrik (resume af brevets indhold, dato for modtagelse og henvisninger):
»Sognepræsten for Hammer og Horsens Menigheder, Lund, forespørger paa Skolecommissionens Vegne, hvorvidt den midlertidig antagne Skoleholder i Wodskov, Anders Jensen, kan tilkomme Løn efter approberet Plan, eller skal være tilfreds med det ham i 1822 tillagte. – 28 April. vide 2011 E. 1228 G«.

4. rubrik (sagens forløb):

»Cancell: Colleg d 3. Mai 1832. Skoledirectionen høres«.

»Svar under 21 Mai«.

»Cancell: Colleg d 2 Juni 1832. Befalder med den approberede Løn, hvormed Tillægget bortfalder«.

4. rubrik (brevnummerhenvisninger):

»8 Mai 1057«.

»9 Juni 1439«.

(Danske kancelli. Journal G 1832, journalnummer 841).

1832 8/5 skrev Danske Kancelli til Ålborg amts skolekommission ang. Anders Jensens løn:
»1057. Til Samme (»Til Aalborg Amts Skoledirection. /Tholdorph/«) /Stockholm/ /Pastor Lund ang Løn for Jensen i Vodschou/ Deres hosfølgende hertil indkomne Forestilling, hvori Sognepræst Lund i Hammer udbeder sig Cancelliets Resolution for, hvorvidt der kan tilkomme Skolelærer Jensen i Vodschou Løn efter den approberede Plan m.m, skulde Collegiet tjenstlig udbede sig Hr Khres (Kammerherres) og Dhds Betænkning behagel meddeelt, og forventes dermed det Indsluttede remitteret.

Cancell d 8 Maj 1832«.

På konceptet er følgende henvisninger tilføjet:

»1 dp G 841« »3 Mai«.

1832 21/5 (Danske Kancelli, 1. dept. Brevsager 1832, nr. 1057 og brevbog nr. 1 for 1832).
skrev stiftsprovst Stockholm og kammerherrer (?) fra skoledirektionen i Ålborg følgende brev til Det kgl. danske Kancelli vedr. skolelærer Anders Jensen ønske om tillæg til sin løn:

»Det høie Kollegium har i meget ærede Skrivelse af 8 dennes befalet os at meddele vores Betænkning over ./ herhos ærbødigt remitterede Skrivelse fra Pastor Lund i Hammer og Horsens Pastorat, hvori han anholder om det høie Kollegii Resolution paa, om Skolelærer Anders Jensen i Vodskou bør nyde Løn efter approberet Plan eller være tilfreds med det ham i Aaret 1822 tillagte, med eller uden Tillæg af de 3 Td Byg, som Kollegiets Resolution af 18 Decbr 1830 tilstod ham, og om Udgifterne i Hammer og Horsens Sogn bør lignedes sogneviis eller under eet for hele Pastoratet.

Med Hensyn til Skolelærer Anders Jensen Vodschous Stilling, erhvervede Adgangsret til det Skolelærer=Embede, som han siden 1816 har beklædt, og duelighed, har Hr Pastor Lund afgivet en aldeles rigtig Forklaring. Da undertegnede Provst i Aaret 1827 tiltraadte Provsteembedet for Kjær Herred, blev det ham nogen Tid derefter bekjendt, at benævnte Anders Jensen ikke havde

formelig Kaldsbrev, men da han alt i den Tid havde fungeret ved dette Embede i 11 a 12 Aar, viiste baade Duelighed og Troeskab i dets Førelse, havde erhvervet sig befalet offentlig Vidnesbyrd for det første, og stiftet Familie, havde forladt al anden Næringsvei, og var alt i saa mange Aar ude af saadan, saa fandt Directionen det betænkeligt at fratage ham sin Constitution, og remove ham. Han vedblev saaledes. Han har mange Børn, i Aaret 1830-7, og undertegnede Provst tør holde sig overbeviist om, at den arme Mand med sin Familie leed virkelig Hunger. Directionen ansaa det saaledes for Pligt, under 26 Octbr f: A: at anbefale hans nødtvungne underdanigst Ansøgning om Tillæg. Da meddeeltet det høie Collegium fuldkommen Oplysning baade om hans Stilling og Duelighed, hvor paa Høisammes Resolution af 18 Decbr 1830 fulgte. Ved den for Hammer og Horsens Pastorat under 25 Novbr 1828 approberede Skoleplan skal denne Mand nyde i Lønning 6 Td Rug, 10 Td Byg in natura, og 5 Td Byg efter Capitaltaxyen. For hans Subsistence med hans Familie er denne Lønning vist nok saa liden, som den kan taales, saa meget mere som Jordlodden, 5 Td Land, ingen lunde kan ansees anordningsmæssig, det indsees derfor ikke at noget her kan være at afdrage. Han kunde vel i hans første Embedsaar have Udkomme med det man havde anordnet som, da han endnu havde ingen eller kuns faa og smaae Børn, da det ingenlunde toges saa strængt med Sommerskolegangen, som nu, saa at han uden om kunde erhverve noget, da den liden Jordlod han modtog var meget frugtbar fordi den var udhivt Gadejord, som maaske aldrig før havde givet Grøde, men hvor ganske forskjellig er nu hans Stilling. Vist nok maatte han nu hellere aldeles Qvittere, end sættes paa sin forrige Lønning, og det er saalangt at Directionen tør driste sig til at anbefale noget Afdrag fra det ved den approberede Plan bestemte, at vi langt snarere anser os pligtige til at paadrive, at Skolen faaer anordningsmæssig Jordstillæg, hvortil den efter den approberede Plan er berettiget. Men, som vi ingenlunde kunne anbefale Lønningens Formindskelse, saa finde vi ei heller nogen Grund til at andrage paa at denne Mand formedelst den formelle Mangel af Kaldsbrev, skulde removeres; thi kan han end ikke staae ved Siden af udmærkede Seminarister, saa er han dog ligesaa duelig, som Mangen een af disse, og i Troskab og Flid viger han slet ikke for Nogen, men kan heel vel staae ved Siden af de samvittighedsfuldeste. – Vel har undertegnede Provst i sin underdanigst Indberetning om sine Visitatser i Aaret 1831 – anført om denne Skole »Ogsaa her fandtes 1 Cl: tilstæde. Ligesom i forrige Skole læste de fleste af Børnene reent i Bog. Indbyrdes Underviisning bruges efter Bestemmelserne. Med Religion var begyndt, men Børnene meget uøvede i at fatte det Lærte. Sommerskolen ikke flittig besøgt« ogsaa har det høie Collegium taget Notice af denne Indberetning, og i meget ærede Skrivelse af 3 Marts d: A: bemærket den anførte Mangel af Opfatning blandt det som Directionen bør søge snarest mueligt at faae rettet. Men naar det høigunstigst tages i Overveielse, at det var meget smaae Børn i 1ste Klasse som vare tilstæde, saa er den bemærkede Mangel af mindre Betydenhed end om det havde været i 2den Classe saadan Mangel havde fundet Sted, og vist er det, at det er i saare faa Skoler,

at 1ste Classes Børn med Hensyn til reen Læsning i Bog kunne sættes i Sammenligning med denne, det var et meget lidet Antal som ei med fuld Ret var i Bogklassen; Mangelen blev dog ei ubemærket, men det blev Læreren baade mundtlig og i Journalen skriftlig paalagt flittigen at øve de smaae Børns Forstand og jeg tør holde mig overbeviist om, at denne retsindige Mand ogsaa vil gjøre det efter bedste Evne. Det henstilles saaledes til det høie Collegium om nærværende Direction, som er kaldsberettiget, maae være bemyndiget til at afhjælpe den stedfindende formelle Mangel og give ham Caldsbrev paa sit Embede.

Spørgsmaalet om Udgifterne til Hammer og Horsens Skolevæsen bør lignedes sogneviis eller pastoratsviis?, synes overflødig, da det høie Collegii Approbation udtrykkelig lyder paa Hammer og Horsens Pastorat, men kan være foranlediget af en Skrivefeil i sidste Rubrik i Planen selv, hvor der staaer: »hvad der bliver at ligne paa Sognet«, istedet for Pastoratet.

Aalborg i Skoledirectionen for Aalborg Provstie og Kjær Herred den 21 Mai 1832.

-----?-----(*underskrift*), *Stochholm*.

Til Det høi Kongelige Danske Cancellie!«.

På brevet er siden tilføjet:

»1 Dpt ad G841. pr 28 Mai 1832«.

(Danske Kancelli, 1. departement. Brevsager 1832, nr. 1439).

1832 9/6 skrev Danske Kancelli et brev til Ålborg amts skoledirektion vedr. Anders Jensens kaldsbrev:

»Til Aalborg Amtsskoledirection. /ang Kaldsbrev for Jensen i Vodscchou/.

1439. Efterat have modtaget de med hr Khres (Kammerherrers) og Dhds Skrivelse af 21 f M meddelte Oplysninger i Anledning af den hertil indkomne Forestilling, hvori Sognepræst Lund i Hammer har udbedet sig Cancelliets Resolution for, hvorvidt der kan tilkomme Skolelærer Jensen i Vodschou Løn, efter den approberede Plan m.m., skulde Collegiet tstl (tjenstlig) tilmelde hr Khre og dhd til b. E (behageligen Efterretning) og v. F: (videre Foranstaltning), at det, efter Omstændighederne herved befaldes, at bte Skolelærer Jensen der, hidtil ikkun har været constitueret, meddeles Kaldsbrev til dette ringe Skolelærer Embede, med den ved den approberede Plan fastsatte Løn; hvorved det Tillæg af 3 Tdr Byg aarlig, som blev tilstaaet anmeldte Jensen ved Cancelliets Resolution i Skrivelse af 18 Decbr 1830, da bortfalder. Forsaavidt angaar det af Sognepræst Lund opkastede Spørgsmaal om Skoleudgifterne i Hammer og Horsens Sogn bør lignedes sogneviis eller under eet for hele Pastoratet ville hr Khre(?) og Dhd behagl. meddele Sognepræst Lund Beskeed i Overensstemmelse med hvad de i fornævnte Deres Skrivelse have yttrede, nemlig at Planen er approberet for hele Pastoratet, som en Skolecommission.

Cancell: d 9 Junii 1832«.

På konceptet er følgende henvisninger tilføjet:

»Den 18 December 1830 N 2854« »1 Dt G 841«.

(Danske Kancelli, 1. dept. Brevsager 1832, nr. 1439 og brevbog nr. 1 for 1832).

1832 8/12 underskrev han en fortrykt blanket, hvor han aflægger ed vedr. sit skolelærerembede: »Jeg Underskrevne Anders Jensen, kaldet til at være Skolelærer i Wodschou Skoledistrict, lover og sværger herved.

1) At jeg (som jeg dog desforuden skyldig og pligtig er) vil være Hans Kongelige Majestæt, som min rette Arveherre og Konge, huld og troe, Hans Kongelige Majestæts Gavn og Bedste med højeste Flid at befordre, des Skade og Fordærv af yderste Formue hindre og afværge; i Synderlighed med Kraft og Formue derhen mine Tanker og Idrætter dirigere, at Hans Kongelige Majestæts Absolutum Dominium, Converainitet og Arverettighed over Hans Kongelige Majestæts Kongerige og Lande uforanderligen conserveret og paa Hans Kongelige Majestæts retsmæssige Arve=Successorer fortsat og forplantet vorder; hvorpaa jeg og vil skyldig og forpligtet være at vove Liv, Gods og Blod. Jeg vil ikke tilståede eller samtykke, at nogen, i hvem det og være maae, noget præjudiceerligt i nogen Maade derimod, enten hemmeligen eller aabenbar, foretager, taler eller handler; men, saafremt noget saadant, imod Forhaabning, skulde skee og til min Videnskab komme, mig ikke allene, uden nogen Afskye, derimod at opponere, men endog, uden Ophold, Hans Kongelige Majestæt det samme allerunderdanigst tilkjendegive. Ligesom jeg og aldrig vil aabenbare hvis mig, i Henseende til mit Embede, betroes og hemmeligt bør holdes.

2) At jeg vil, med al redelig Flid og efter min bedste Indsigt, undervise den mig betroede Ungdom, saavel i den evangelisk christelige Religion efter befalede Lærebøger, som og i alle de almeennyttige Kundskaber, hvori det, efter de almindelige Anordninger og bemeldte Districts Skoleplan, tilkommer mig at undervise.

3) At jeg vil anvende al Omhue for, at de Kundskaber, jeg bibringer Ungdommen, maae vorde virksomme til Forstandens Oplysning og Sædelighedens Fremme.

4) At jeg vil, med alvorlig og kjærlig Omhue, vaage ober Sædelighed, Orden og Velanstændighed blandt den mig betroede Ungdom, saavel i Almindelighed som især i Skoletiden.

5) At jeg vil, med Klogskab og Nøjagtighed i alle de til mit Embede henhørende Forretninger og ved ustraffethed i alle de til mit Embede henhørende Forretninger og ved utrættelig Vandel i og udenfor samme, omhyggeligen beflitte mig paa at give baade Yngre og Ældre et godt Exempel, samt stræbe, ved utrættelig Flid og Læsning i nyttige Skrifter, at befæste og forøge mine egne Kundskaber, for at vorde stedse mere duelig til at gavne i mit Kald.

6) At jeg, i min hele Embedsførelse, vil nøje rette mig efter alle Hans Kongelige Majestæts Anordninger, samt vise min geistlige og verdslige Øvrighed tilbørlig Hørighed og Lydighed. Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.

Vodskov d. 8 Decb 1832 - Anders Jensen.

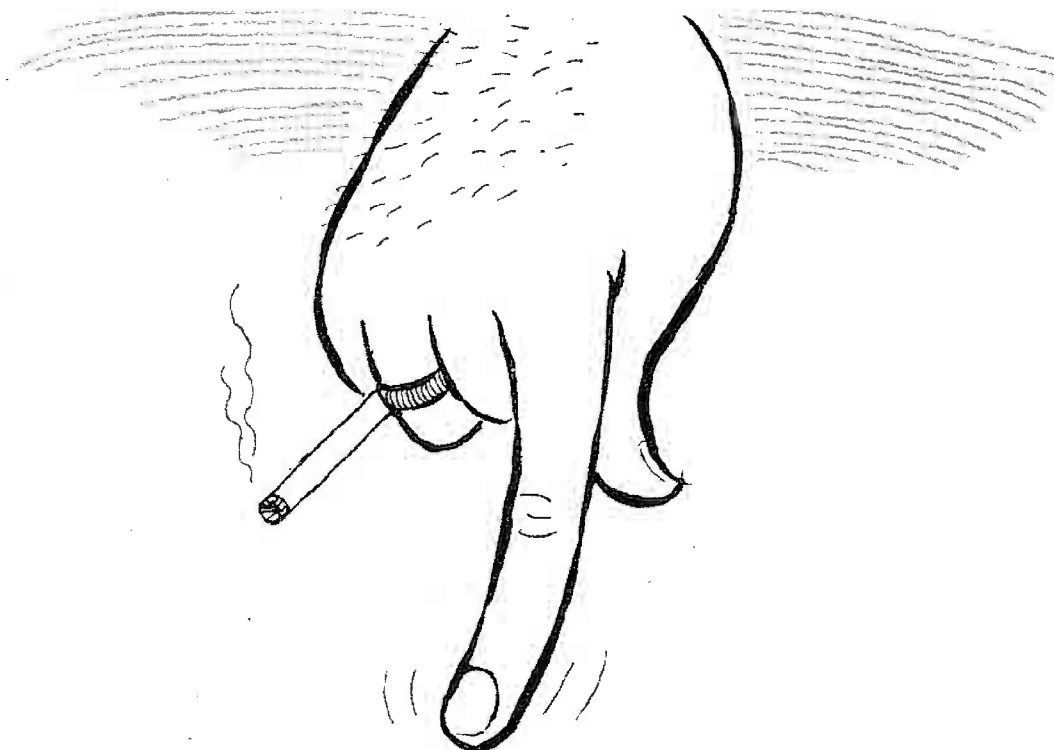
(Ålborg Bispearkiv. Eder, aflagt af skolelærere og kirkesangere 1808-1855. C 1 409-410).....

Fortsættes

Vi bringer endnu en af læge Erling Fischers Cata-Strofer!

DAGENS

CATA

Fingernemme forældre vil kunne udklippe disse vers og sætte dem op paa børneværelset.

Mel.: Spørge Jørgen.

Uh, hvor er det ikke smart at ryge,
hvis man gør det, er man idiot.
I kan risikere at bli' syge,
og en cigaret er en despot.
Ryger man den første, har man chancen
for at blive slave af tobak.
Rige fabrikanter ta'r avancen
af, at du engang vil faa et krak.

I maa faktisk tro paa os, der ve' det,
vi, som nu er sølle slaver selv.
Lidet kan man gøre ved det skete,
hvis man først har sat sit bred paa hæld.
Si'r du stædigt nej, saa daler salget,
branchen bli'r en daarlig levevej.
HELD-BRED eller HÆLD-BRED det er valget,
si'r du nej, bli'r det til held for dig.

Cata.

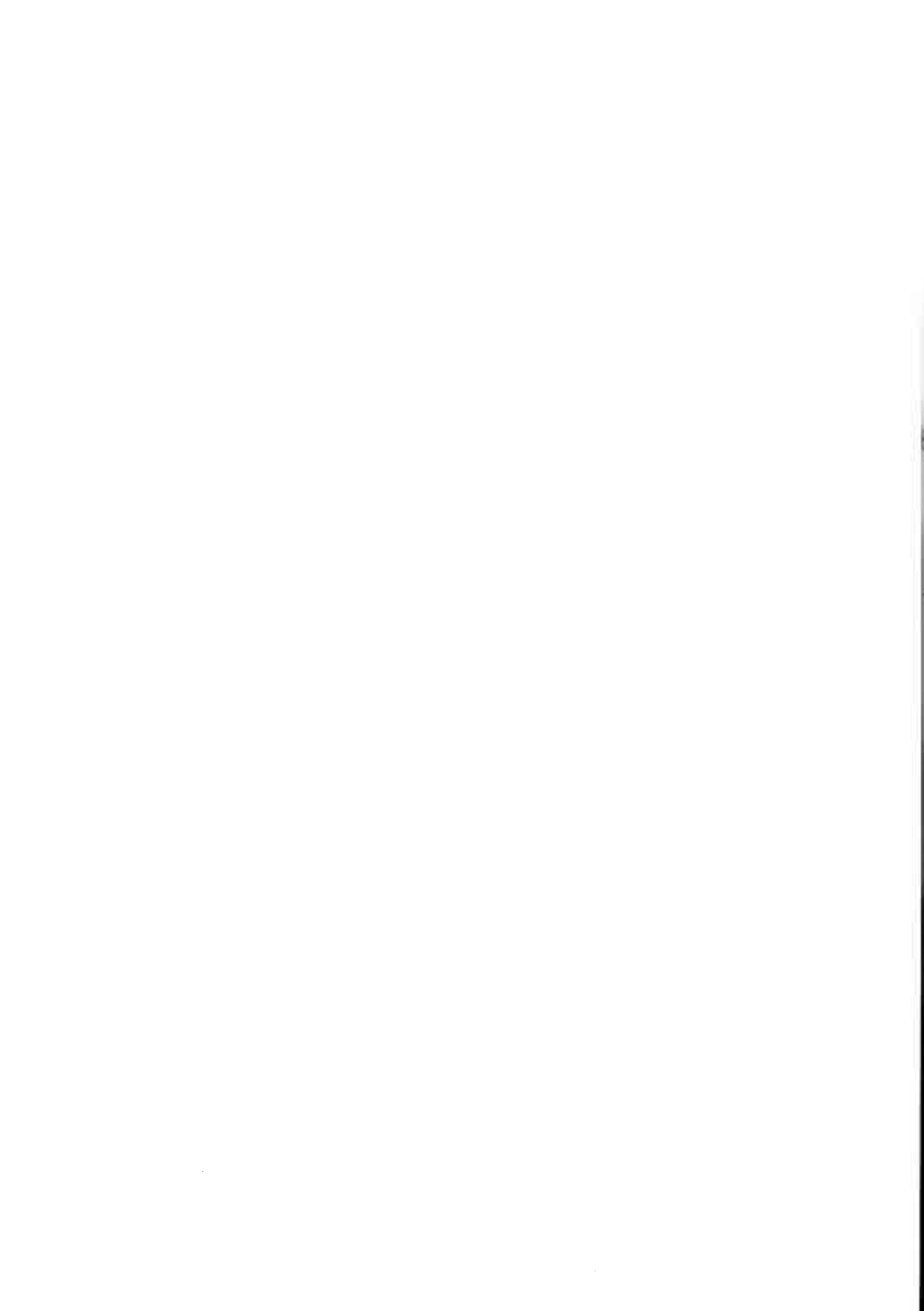
Jyllands-Posten, 26. juli 1964. Stadig særdeles aktuell!

Indholdsfortegnelse 1977-2004

»Aften i Bakkerne«	Thomas Olesen Løkken	1992
Arbejderbevægelsen i H-H området	Jens A. Jensen	1994
Arbm. Fagforenings jubilæum	Henry Christensen	1978
Bajerhuset og andre stednavne	Aage Th. Larsen	1992
Barn under krigen	Agnete Brittasius	1996
Brandbog, brandfogeder, brandsyn		2004
Brandvedtægt for Horsens H. Kommune		2004
Chresten Jørgensen »Mariendal«	Johs. Høgsted Jensen	2001
Dagens Cata-Strofe 1954	Jyllands-Posten	2004
Da jeg var dreng	Carl Hald	2000
Da lyset kom til Vodskov	Johs. Høgsted Jensen	1996
De glemte spor	Hans Jørgen Kristensen	1985
Den gamle kongevej	Elevarbejde 10. årg Vodskov skole	2003
Dengang der var vintre til	Peter Jensen	2003
En frisk 95 årig dame, Lisbeth Sørensen	Peter Jensen	2003
En gevinst og herlighed	Hans-Jørgen Ottosen	1985
En radiopioner fylder 90 år	Kurt Christensen	2001
Erhvervenes personregister	Poul B. Andersen	2001
Erindringer (1. del)	Jens Jacobsen	2001
Erindringer (2. del)	Jens Jacobsen	2002
Feltflyveplads ved Vodskov	Svend Orla Nielsen	1994
Fiskeri ved Horsens Hammer	Niels Hald	1978
Folk og liv i Hammer Bakker	Poul B. Andersen	2002
Folkebladet	Egon Christensen	1995
Fru Langs Stiftelse	Jens A. Jensen	1998
Fæstere og slægter i Lyngdrup 1.	Peder M. Melgaard	1998
Fæstere og slægter i Lyngdrup 2.	Peder M. Melgaard	1999
Gadebelysning i Horsens	Anker Engqvist	1987
Gamle huse i Horsens sogn	Marius Jeppesen	1983
Gjølbo-Karens tomt	Lars Henriksen	1977
Gravsholt skole	Aage Th. Larsen	1981
Grindsted 1798	Johs. Høgsted Jensen	1983
Grindsted skole 250 år	Søren Blaxekjær	1984
Grindsted's historie	Kirsten Vesterby	1988
Hammer kirke	Johs. Høgsted Jensen	1982
Harald Brandt	Erik Lottrup	1987
Henrik Stampe	Johs. Høgsted Jensen	1979
Henrik Stampes begravelse	Erling Fischer	1985
Horsens byudvikling gennem 70 år 1.	Jens A. Jensen	2003
Horsens byudvikling gennem 70 år 2.	Jens A. Jensen	2004
Horsens-Hammer Årbog 25. årg.	Poul B. Andersen	2001
Hjemmet i Hammer Bakker	Lars Henriksen	1982
Horsens Brugsforening	Jens A. Jensen	1998
Horsens kirke	Niels Hald	1991
Horsens Søndre Skoledistrikt	Thomas Hovaldt	1997
Horsens-Hammer Afholdsforening	Anker Engqvist	1990
Horsens-Hammer Avis		1990
Horsens-Hammer Avis		2003
Horsens-Hammer Fattiggård	Anker Engqvist	1987
Horsens-Hammer Idrætsf. historie	Jens A. Jensen	1999
Horsens-Hammer litteratur		1079
Huse og gårde i Horsens	Anker Engqvist	1995
Håndværkere i Horsens (1. del)	Anker Engqvist	1995
Håndværkere i Horsens (2. del)	Anker Engqvist	1996
Illegale Vodskov-tryk	Johs. Høgsted Jensen	1980
Indre Mission i Grindsted	Thomas Hovaldt	1991
Indre Mission i Horsens sogn	Immanuel Petersen	1989
Indre Mission i Vodskov	Thomas Hovaldt	1992
Jens A. Jensen, Langholt	Avisartikel	1992
Jernbaner gennem Vodskov	Johs. Høgsted Jensen	1991
Jul i Vodskov Missionshus	Uffe Nissen	1983
Karl Nielsen (Gartner-Karl)	Anker Engqvist	1991

Horsens-Hammer Årbog

Kommunesammenlægningen	Jens A. Jensen	1995
Kommunesammenlægningen	Johs. Høgsted Jensen	1991
Kongen af Hammer Bakker	Ole Bergh	1998
Kongevej og Kirkevej	Thomas Olesen Løkken	1983
Kongevej og Skarvad	Mogens Gregersen	1996
Kunstnere i Hammer Bakker	William Jessen	1977
Kunstnerkolonien i Hammer Bakker	10. klasse Vodskov skole	2004
Kunstnerliv i Bakkerne	Renal Bache	1989
Langholt Afholdshjem	Anker Engqvist	1988
Langholt Hovedgård	Johs. Mortensen	1989
Langholt station og post	Anker Engqvist	1987
Langholt under krigen	Aage Th. Larsen	1980
Lions Club, årsmærke 1990		2002
Lions Club, årsmærke 1991		2003
Lions Club, årsmærket 1992		2004
Lokalhistoriske kalendere	Poul B. Andersen	1999
Lægeforstander Bodil Hjorth	Gunnar Wad	1994
Lærere ved Vodskov skole	Marius Jeppesen	1981
Løst og fast	Erling Fischer	1989
Magister Bendt i Hammer	Niels Hald	1979
Malthe Ahlmann, Langholt	Niels Hald	1979
Margrethe Jensen, lærerinde	Marius Jeppesen	1977
Martin Holm	Martin Holm	1986
Mejerierne i Horsens-Hammer	Niels Hald	1990
Mergellejet ved Kinnerup	Johs. Høgsted Jensen	1985
Missionshuset i Vodskov	Uffe Nissen	1982
Modstandsbevægelsen	Johs. Høgsted Jensen	1980
Møllerne i Horsens	Lydia og Jens Jensen	1981
Niels Anesen	Niels Anesen	1988
Niels Hald's selvbiografi (1. del)	Niels Hald	1986
Niels Hald's selvbiografi (2.del)	Niels Hald	1987
Ryttertræfningen i 1953	Erik Lottrup	1994
Rærup Brugsforening		1996
Sagfører A. Olesen	Johs. Høgsted Jensen	1993
Sagfører A. Olesens begravelse		1993
Sagførerens gartner	Avisartikel	1988
Silkeskrædderen i Hammer Bakker	Anker Engqvist	1992
Skolebygninger i Vodskov	Marius Jeppesen	1978
Skoleloven 1914	Marius Jeppesen	1979
Skoler i Horsens sogn	Niels Hald	1990
Skomagerens Mine	Aalborg Amtstidende	1987
Skov og bebyggelse	Johs. Høgsted Jensen	1992
Skovlund	Poul B. Andersen	2000
Slavekrigen i Langholt	Niels Hald	1977
Sognerådsformand Simon Nielsen	Aalborg Stiftstidende	1978
Sognerådsforstanderskab	Niels Hald	1979
Svens Trine og Svend Wolle	Marius Jeppesen	1984
Svendsgården	Carl Hald	1986
Tingsteder i Hammer Bakker	Johs. Høgsted Jensen	1981
Tove Anderberg	Johs. Høgsted Jensen	1985
Trafik m.m.	Marius Jeppesen	1982
Vejviser Hammer sogn		1984
Vodskov Alderdomshjem 50 år	Avisudklip	1988
Vodskov By	Gottlieb Olesen	1990
Vodskov By's historie	Marius Jeppesen	1977
Vodskov kirke 50 år	Diakon Svarre	1989
Vodskov kirke 75 år		1984
Vodskov kirkes 90 års jubilæum		1999
Vodskov kirke	Arne Svarre	1991
Vodskov kirke, apsismaleriet	Johs. Høgsted Jensen	1988
Vodskov kro gennem 100 år	Johs. Høgsted Jensen	1998
Vodskov skoles fødselsdag	Poul B. Andersen	2001
Vodskov Vandværk	Johs. Høgsted Jensen	1985
William Jessen	Bent Kragelund	1978
William Jessen	Erling Fischer	1983
Åndssvageforsorgen	Gunnar Wad	1984
Årene 1939-1945	Marius Jeppesen	1980

Horsens-Hammer Hjemstavnsforening

Foreningens formål er at øge kendskabet til
– og interessen for Horsens, Hammer og Vodskov Sogns historie

Medlemskab:

Anmodning om medlemskab rettes til foreningens kasserer.
Kontingentet for 2006 er 60 kr.

Vi gemmer »det gamle« til de næste:

Foreningen indsamler og opbevarer gamle genstande, fotos, papirer, protokoller, artikler m.v., som har lokalhistorisk interesse.
Henvendelse herom til et bestyrelsesmedlem.

Foreningens årbog:

Vi modtager meget gerne stof til årbogen, som er udkommet siden 1977 med »aktuelle« artikler fra lokalområdet.

Det er stadig muligt at købe enkelt-eksemplarer eller evt. hele serien.

Indholdet er fra og med denne årbog samlet og redigeret af bestyrelsen.

Ansvarshavende: Foreningens formand.
ISSN 0106-5998

Foreningens arkiv:

Vodskovvej 27, 9310 Vodskov.
I kælderen under
»Det gamle kommunekontor«.

Åbningstid:

Første torsdag i hver måned kl. 14-17.
Lukket i sommerferien.
Åbent hus sidste lørdag/søndag i september kl. 14 -17.
Besøg ellers efter aftale.

Samlingen af landbrugsredskaber:

»Lerbæk«, Rærupvej 70, Rærup.
Åbent hus i august. Annonceres.
Besøg efter aftale.

Samlingerne på Vodskov skole:

Besøg efter aftale.

Foreningens bestyrelse:

Svend Dam Larsen
Formand, arkivleder
Tlf. 98 29 33 40

Jan Mandrup Jeppesen
Næstformand
Tlf. 98 25 71 65

Svend Laursen
Kasserer
Tlf. 98 29 31 56

Jens Aage Christensen
Tlf. 98 28 61 69

Niels Jørgen Jensen
Tlf. 98 28 60 35

Albert Nielsen
Tlf. 98 29 30 13

Jens Peter Pedersen
Tlf. 98 29 32 57

Suppleanter:

Lis Schødt
Jakob Arentoft

Revisorer:

Henning Bach Andersen
Per Bøgh Christensen

Æresmedlemmer:

Birthe Jensen